

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์

ก. กรรเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วง พ.ศ. 2468-2500

1. การเคลื่อนไหวก่อนการประชุมสัมมนา ครั้งที่ 1 (1 พ.ศ. 2485)

ความที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นเกี่ยวกับการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าสู่ประเทศไทย โดยพวกชาตินิยมจีนและญวน อันเป็นผลมาจากขบวนการชาตินิยมเหล่านี้ได้เคลื่อนไหวเพื่อกอบกู้เอกราช โดยอาศัยลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นแนวทางในการต่อสู้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนมาจากองค์การโคมินเทิร์น ประจวบกับสตาลิน ก็ได้ดำเนินนโยบายแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์มาทางตะวันออก โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹ ทั้งนี้เป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่สำคัญคือการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม² ในที่สุดเมื่อถูกปราบปรามอย่างเข้มงวดจากต่างชาติที่เข้าปกครอง ทำให้บรรดานักชาตินิยม ซึ่งยึดมั่นในลัทธิคอมมิวนิสต์เหล่านี้ ต้องหลบหนีเข้ามาสมทบกับคนจีน และญวนในไทย ซึ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ก่อนแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Frank N. Trager (ed.), Marxism in Southeast Asia (Stanford : Stanford University Press, 1965), pp. 248-249.

²Li chang Chung, The chinese communist War Tactics And Peace Strategy (Published by World Anti Communist League, China Chapter Asian Peoples; Anti Communist League Republic of china, 1970), p.2.

ในระยะแรกการเคลื่อนไหวเพื่อเอกราชของพวกชาตินิยมจีน-ยวนดั้งกล่าว ก็มิได้เกี่ยวข้องกับกิจการภายใน หรือการเมืองของไทยแต่ประการใด¹ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไทยมีความสัมพันธ์อยู่กับประเทศ ซึ่งพวกชาตินิยมนี้ต่อต้านและอีกเหตุผลหนึ่งคือ นอกจากขบวนการชาตินิยมเหล่านี้มีความศรัทธาในลัทธิคอมมิวนิสต์แล้ว ยังได้ทำการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะในหมู่ชาวจีนที่เข้ามาทำงานเป็นกรรมกรอยู่ในเมืองหลวง² สำหรับขบวนการชาตินิยม-ชาวยวนก็มีการเคลื่อนไหวเพื่อถอนกบฏเอกราช และทำการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งก็ไม่น้อยไปกว่าการกระทำของจีน-ยวนได้ทำการเคลื่อนไหวอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย โดยโฮจิมินห์ได้เข้ามาดำเนินการควยตนเอง ในปี พ.ศ. 2471³ ยังผลให้งานการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นในหลายจังหวัดของภาคอีสาน เช่นที่พิบูลย์ อุดรธานี และสกลนคร⁴ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ ควยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลก็มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินนโยบายป้องกันและปราบปรามดังจะกล่าวต่อไป

การแพร่ขยายลัทธิหรือการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ได้ปรากฏชัดขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่ปฏิบัติงานเพื่อเอกราชของชาติเป็นงานหลัก และการเผยแพร่ลัทธิเป็นงานแฝง

¹ ชงชัย หึงกันไทย, "ลัทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาล....," หน้า 438.

² กลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป, วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทยในปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2525), หน้า 9.

³ Martin Stuart-Fox, "Tension within the Thai Insurgency," Australian outlook, Vol. 33, no 3 (August 1979) : 182.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

แต่เมื่อมาถึงปี พ.ศ. 2470 พวกคอมมิวนิสต์ในประเทศจีนเกิดแตกแยกกับก๊กมินตั๋ง¹ และต้องหลบหนีจากการปราบปราม มาสมทบกับพวกคอมมิวนิสต์ที่อยู่ในไทยก่อนแล้ว โดยถือการเผยแพร่ลัทธิเป็นงานหลัก ทำให้การแพร่ขยายแจ่มชัดยิ่งขึ้น เช่นจากการที่เคยปลุกระดมก็มาก่อตั้งองค์กรและหน่วยงานเพื่อการนี้โดยเฉพาะขึ้น ตลอดจนการที่พยายามหาผู้ทางหรือแนวทางในการเผยแพร่ให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายให้ดียิ่งขึ้น และถูกต้องตามเวลาและสถานที่ ตลอดจนชี้แจงภารกิจของตัวบุคคล อย่างเช่น การโฆษณาชวนเชื่อของพวกคอมมิวนิสต์ผู้วนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้ใช้ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลพระศรีอารยเป็นหลักในการโฆษณาเป็นต้นว่า "สภาพของสังคมคอมมิวนิสต์ ก็จะเป็นเช่นเดียวกับบุคคลพระศรีอารยหรือคอมมิวนิสต์สามารถทำหรือเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สภาพนั้นได้"²

อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ (พ.ศ. 2468-2485) ถือเป็นเพียงระยะเริ่มต้นหรือระยะก่อตั้งเท่านั้น³ กิจกรรมหรือบทบาทในการเคลื่อนไหว นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ก็มีไม่มากนัก ส่วนมากเป็นการเคลื่อนไหวในเมือง ในลักษณะของการปลุกระดม ชวนเชื่อ โดยการแจกใบปลิวบ้าง สอนในโรงเรียนบ้าง และบางครั้งก็เป็นการถือโอกาสหรือพลอยผสมไปในเหตุการณ์ อย่างเช่น กรณีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คอมินเทอร์น (Comintern) ก็ส่งสาส์นแสดงความยินดี และทักท้วงเอาไว้ว่า พวกคอมมิวนิสต์ในไทยก็มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งนี้ และในขณะเดียวกัน พวกคอมมิวนิสต์ก็ได้ถือโอกาสเคลื่อนไหวโฆษณา โดยใช้ใบปลิวเดือนลงนาม

¹ วฤทธิ ชินสาย และคณะ, ทศท.วันนี้, หน้า 35.

² Virginia Thompson and Richard Adloff, The Left wing in Southeast Asia (New York: William sloane Associates, 1950), pp. 50-57.

³ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 259.

"คณะคอมมิวนิสต์สยาม" ว่า คอมมิวนิสต์ได้มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง¹ ด้วย และในปีเดียวกันนั้นก็ได้ประกาศเป็นนโยบายโฆษณาโจมตีรัฐบาลด้วยข้อความรุนแรง โดยนโยบายนั้นมี 3 ภาษา คือ ไทย จีน และอังกฤษ²

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ที่ก่อให้เกิดผลทางคดีต่อพวกคอมมิวนิสต์เองในช่วงนี้ คือการเข้าช่วยเหลือขบวนการเสรีไทยภายในประเทศ โดยการจัดตั้งของนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งมีกองบัญชาการอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ³ และยังฉวยโอกาสดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ต่อพรรคด้วยการก่อตั้ง "สมาคมต่อต้านญี่ปุ่น" หรือ "พลพรรคต่อต้านญี่ปุ่น" ขึ้น⁴ ซึ่งก็ส่งผลให้พรรคคอมมิวนิสต์ไทยสามารถดึงดูดบุคคลที่มีความรักชาติเข้ามาเป็นสมาชิกได้มากยิ่งขึ้น⁵

เกี่ยวกับเรื่องที่พวกคอมมิวนิสต์ได้เข้าร่วมในสงครามต่อต้านญี่ปุ่น ตลอดถึงการตั้งสมาคมต่อต้านญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเซียบูรพา ก็ได้มีข้อเขียนของกลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป ในหัวข้อ "วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทยในปัจจุบัน" ในหน้า 11 กล่าวว่า "การรุกรานของญี่ปุ่นมีผลสร้างความรู้สึกไคร้ระดับหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏชัดว่า ขบวนการคอมมิวนิสต์ได้เข้าร่วมการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธต่อต้านญี่ปุ่นในฐานะพรรคเพียงแต่ปรากฏในเอกสารของพรรคฯ ว่า

¹ พล.อ. สายหยุด เกิดผล, คร.สมชัย รัถวิจิตร, อนาคตไทย (กรุงเทพฯ : บริษัทพิทักษ์ประชา, 2523), หน้า 91.

² ภูมิรัตน์ ทักษาศิพงษ์, "กลวิธีข่มขู่ทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 88

³ George k. Tanham, Trial in Thailand (New York : Crane, Russak & Company, Inc., 1974), p. 31.

⁴ ผศ.ชิตา ถาวรเศรษฐ, นายแพทย์เหวง โตจิราการ, ป่าแตก (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2526), หน้า 143.

⁵ พล.อ. สายหยุด เกิดผล, คร.สมชัย รัถวิจิตร, อนาคตไทย, หน้า 92.

พร้อมที่จะเข้าร่วม" ¹ และอีกประเด็นหนึ่งคือ

....อาทิตได้เขียนอ้างว่า พ.ค.ท. ได้ร่วมกับเสรีไทยในระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 2 แต่เขาพเจ้าไม่พบว่ามีตอนใดที่บทความนั้นกล่าวถึง พ.ค.ท. ทั้งสหพันธ์ต่อต้านญี่ปุ่นขึ้นในระหว่างสงคราม เพราะถ้า พ.ค.ท. จัดตั้งสหพันธ์ต่อต้านญี่ปุ่นขึ้นจริง ก็นับว่าเป็นจีนโบว์แดงของ พ.ค.ท. ²...

ผู้วิจัยได้ยกอันนี้มาเพื่อจะโต้ตั้งเป็นข้อสังเกตเท่านั้น เพราะว่าเป็นการเสนอข้อมูลที่แย้งกับข้อมูล ซึ่งส่วนมากทั้งหนังสือ บทความ งานวิจัย ฯลฯ ล้วนแล้วแต่กล่าวว่า พวกคอมมิวนิสต์ได้เข้าร่วมกับเสรีไทยในการต่อต้านกับญี่ปุ่น ตลอดจนได้จัดตั้งสมาคมต่อต้านญี่ปุ่นขึ้นด้วย ซึ่งผู้วิจัยก็มีความเห็นว่าประเด็นนี้น่าเป็นที่ยอมรับมากกว่า

การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ เริ่มที่จะให้ความสำคัญกับการจัดตั้งและให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น จะเห็นได้จากการประกาศตั้ง "พรรคคอมมิวนิสต์ไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2485 ³

สำหรับพรรคคอมมิวนิสต์ไทย ที่ได้ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกนี้มีลักษณะเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยหน่วยงาน 2 หน่วยงาน คือหน่วยพรรคแผนกไทย และหน่วยพรรคแผนกจีน ซึ่งต่อมาได้แบ่งงานและแยกตัวออกเป็นคณะกรรมการบริหารสาขาจีน และคณะกรรมการบริหาร

¹ กลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป, วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทยในปัจจุบัน, หน้า 11.

² ทรายละเอียดในเรื่องเดียวกัน, หน้า 247.

³ Nicol Smith and Blake Clark, Into Siam : Underground kingdom

(New York : Bobbs Merrill, 1945), p. 15.

สาขาไทย¹ แต่ในการปฏิบัติหรือการยอมรับในระดับสูงนั้น พรรคคอมมิวนิสต์ไทยในระยะ
ก่อตั้งนี้ โคมินเทอรันยังไม่ถือว่าเป็นอิสระหรือเอกเทศ ยังถือว่าเป็นสาขาของพรรคคอม
มิวนิสต์จีน² และในวันเดียวกันนี้ก็มีการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 1 ซึ่งในการประชุมนอก
จากจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการพรรคแล้ว³ ยังมีการประกาศหลัก 10 ประการด้วย⁴ ซึ่ง
ถือเป็นสิ่งสำคัญและเป็นพื้นฐานของพรรค (มีรายละเอียดอยู่บนหน้า 45 - 46)

เพราะฉะนั้นจากที่กล่าวมาแต่ต้น พอกล่าวสรุปลักษณะของการเคลื่อนไหวของ
พวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ได้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของคนและในหมู่คนต่างชาติ โดยเฉพาะ
คนจีนและญวน มากกว่าที่จะเคลื่อนไหวในกลุ่มคนไทย สถานที่ในการเคลื่อนไหวก็นับเป็นตาม
ในตัวเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยมีจุดประสงค์หลักก็เพื่อที่จะกอบกู้เอกราชของชาติ ประจวบ
กับโคมินเทอรันก็ยังไม่สนับสนุนการเคลื่อนไหวในไทยมากนัก ตลอดจนพรรคคอมมิวนิสต์ไทย
ก็เพิ่งตั้งเป็นครั้งแรก ยังไม่เป็นอิสระหรือเอกเทศ คณะกรรมการกลางของพรรคส่วนมาก
เป็นผู้ที่มีเชื้อสายจีน การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ จึงส่งผลกระทบต่อความ
มั่นคงของรัฐบาลไม่มากนัก

¹ พ.อ. นาย พงศ์สุวานนท์, คอมที่รัก, หน้า 67.

² จะเห็นได้จากการที่โคมินเทอรันได้เชิญผู้แทนของ พทท. ไปประชุมครั้งแรก
ในปี พ.ศ. 2504 ปรากฏละเอียดในกลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป, วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทย
ปัจจุบัน, หน้า 254.

³ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 274.

⁴ หลัก 10 ประการนี้ได้มีการแถลงออกมาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 1 ธ.ค. 2511
และได้มีการแก้ไขปรับปรุงอีกในวันที่ 1 ธ.ค. 2519 ปรากฏละเอียดใน Andrew Turton,
Jonathan Fast, and Malcolm Caldwell (edited), "History and Policy of
The Communist Party of Thailand," Thailand Roots of Conflict. (Nottingham
: The Russell Press Ltd. 1978), pp. 143-144.

2. การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์หลังประชุมสมัชชา ครั้งที่ 1 - พ.ศ.

2500

หลังจากการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 1 จนกระทั่งถึงสิ้นสงครามโลก ครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้ขยายกว้างและครอบคลุมไปถึงคนไทยมากขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะพวกคอมมิวนิสต์ได้มีเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ที่แน่นอนขึ้น อันเป็นผลมาจากการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 1 โดยได้ประกาศแนวทางในการต่อสู้ในที่ประชุมว่า

จุดมุ่งหมายปลายทางของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยคือการร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์ - นานาชาติ เพื่อกำหนดการต่อสู้เพื่อสถาปนาระบบลัทธิคอมมิวนิสต์ขึ้นทั่วโลก ภาระหน้าที่ของพรรคในปัจจุบันคือ การปฏิวัติเพื่อความเป็นเอกราชและประชาธิปไตยอันสมบูรณ์ของประเทศไทย เพื่อการวางทางให้แก่การปฏิวัติไปสู่ระบบสังคมนิยมในระยะต่อไป ¹

จากการประกาศแนวทางในการต่อสู้ในที่ประชุมสมัชชาดังกล่าว ประจวบกับเมื่อสิ้นสงครามแล้ว ประเทศไทยต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ โดยฝรั่งเศสต้องการให้ไทยคืนดินแดนทางฝั่งขวาของแม่น้ำในลาว และดินแดนเขมร 3 จังหวัด คือ พระตะบอง เสียมราฐ ศรีโสภณ ให้กับฝรั่งเศส ในที่สุดไทยต้องปฏิบัติตามฝรั่งเศสจึงสนับสนุนให้ไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติ ²

สำหรับการเจรจากับรัสเซียและจีนนั้น ทั้งสองประเทศเสนอว่า จะรับรองให้ไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติได้ ก็ต่อเมื่อไทยเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัสเซียและจีน เฉพาะรัสเซียได้ขอให้รัฐบาลไทยยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ อ้างว่าขัดกับปฏิญญาสากล

¹ หลวงอรardtโกวิทวที, คอมมิวนิสต์, คอมอินเทอร์เนชัน คอมอินฟอร์ม (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 2922 บ - 2922 ย.)

² วิไลเลขา บุณศิริ, สิทธิพันธ์ เรื่องวงษ์วาท และสิวทร สุนทรวิภาท, ประวัติศาสตร์ไทย 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), หน้า 399.

ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน¹ ส่วนทางจีนคณะชาติรัฐบาลไทยก็ได้ทำสัญญาเปิดความสัมพันธ์ทางการทูต และให้สิทธิหลายอย่างคืนแก่คนจีน ในที่สุดไทยก็ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2489 โดยเป็นสมาชิกลำดับที่ 55²

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้จึงเปิดกว้างขึ้นมาก เนื่องจากข้อห้ามและกฎหมายต่าง ๆ ที่ห้ามเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ เป็นต้นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช 2476 ตลอดจนการดำเนินนโยบายลัทธิชาตินิยมต่อต้านคนจีนของจอมพล ป.ฯ ในช่วงปี พ.ศ. 2481-2484 เหล่านี้ ก็ได้เปลี่ยนไปเป็นการอนุโลมผ่อนผัน และยกเลิกไปตามข้อตกลง อย่างเช่นการประกาศยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ในเดือนพฤศจิกายน 2489³ ทั้ง ๆ ที่หลายคนในคณะรัฐบาลไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะสมาชิกสภาบางกลุ่ม⁴ ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปี 2489 ซึ่งให้สิทธิและเสรีภาพแก่บุคคลอย่างมาก ทำให้พวกคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นพวกฉีกกฎหมายมาโดยตลอด สามารถปรากฏตัวและทำการเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผยได้เป็นครั้งแรก อย่าง นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ก็เป็นผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์⁵ และได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภา และอ้างตนเองว่าเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย⁶ ก็สามารถเข้าไปเคลื่อนไหวในรัฐสภา และมีนโยบายสนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์

¹ชานินทร์ ทรัพย์วิเชียร, การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2517), หน้า 223.

²วิลเลียม มูรพศิริ และคณะ, ประวัติศาสตร์ไทย 2, หน้า 399.

³กฎหมายนี้ให้ไว้ ณ เดือนตุลาคม แต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เดือนพฤศจิกายน อยู่ใน "พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์"

⁴David A. Wilson, "Thailand and Marxism," Marxism Southeast Asia (Stanford University Press, 1959), p. 91.

⁵สุพจน์ ค้านตระกูล, ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ใคร? มาจากไหน? และคิดอย่างไร? (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2524), หน้า 132.

⁶J.H. Brimmell, Communist in south East Asia (London : Oxford University Press, 1955) p. 14.

ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มนักการเมืองฝ่ายซ้าย

จากการยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ และการให้เสรีภาพทางการเมือง การพิมพ์ และการโฆษณาตามบทบัญญัติ มาตรา 14 แห่งรัฐธรรมนูญ 2489 ทำให้เอกสาร สิ่งพิมพ์และหนังสือของพวกคอมมิวนิสต์ได้ออกมาแพร่หลายยิ่งขึ้น เช่น มหาชน โลกใหม่ ชนชั้น ฯลฯ หนังสือเหล่านี้ได้ถือโอกาสโฆษณาชวนเชื่อและพยายามเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในหมู่คนไทย บางฉบับก็ลงข่าวชักชวนคนไทยให้สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยน่านโยบายหลัก 10 ประการดังกล่าว¹ มาลงพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือที่กล่าวมาตอนต้น ซึ่งหนังสือและเอกสารเหล่านั้น ล้วนแล้วแต่มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะนำประเทศไปสู่สังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์ นอกจากนั้นก็เป็นการโจมตีจักรพรรดินิยมอเมริกา ตลอดจนเข้าแทรกแซงในหมู่กรรมกรในลักษณะต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยเป็นต้นว่า การเข้าไปมีบทบาทและสร้างอิทธิพลในองค์การสหอาชีพกรรมกร ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2490²

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าความพหุบาทและการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงที่บรรยากาศทางการเมืองเอื้ออำนวยสามารถที่จะเคลื่อนไหวและแทรกแซงได้ทั้งในสภาพหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ ตลอดจนถึงในหมู่นักศึกษา และกรรมกร ซึ่งการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในลักษณะนี้ก็เป็นอย่างไคร่ไม่แนบ เหตุการณ์ของบ้านเมืองก็ได้เปลี่ยนแปลงไป อันเป็นผลมาจากปัญหาหลาย ๆ อย่าง เช่น ปัญหาการสวรรคตของ ร.8 ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง, ปัญหาโจรผู้ร้าย และปัญหาคนจีน จากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ เมื่อไม่ได้รับการแก้ไขจากรัฐบาลของ พล.ร.ท.ถวัลย์ ช่างนาวาสวัสดิ์ คณะทหารภายใต้การนำของ พล.ท.ดิน ชุณหะวัณ ซึ่งสนับสนุนจอมพล ป. ก็ได้ทำการรัฐประหารในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490³ และได้ยึดอำนาจรัฐบาลไว้

¹ ทรายละเอียดใน Virginia Thomson, The Left Wing in SEA, pp. 61-62.

² Daniel D. Lovelace china and "People's war," Thailand 1964-1969 (California : The University of California Press. 1971), p. 15

³ วิไลเลขา บุรณศิริ และคณะ, ประวัติศาสตร์ไทย 2, หน้า 402.

จากรัฐประหารครั้งนี้ทำให้พวกคอมมิวนิสต์และพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย กลายเป็นสิ่งผิดกฎหมายอย่างเต็ม ถันเป็นผลมาจากการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ และ ให้ใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราว จอมพล ป. ไค่กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีก ทำให้พวกคอมมิวนิสต์ ต้องหันไปขยายการต่อสู้ในลักษณะไม่เปิดเผยเช่นเดิม ทั้งนี้เพราะคณะรัฐประหารได้สั่ง กวาดล้างและจับกุมพวกคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังอีก

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ แม้จะเป็นการเคลื่อนไหวแบบใต้ดิน แต่ก็ยังเป็นการเคลื่อนไหวในเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในช่วงต้นของการทำรัฐประหาร รัฐบาลเองก็ยังไม่มีความมั่นใจในเสถียรภาพ จึงให้ความสนใจและคอยระวังนัก การเมืองฝ่ายตรงกันข้ามมากกว่า การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะเห็นได้ถึง ความผันผวนทางการเมืองในช่วงนี้หลายครั้ง เป็นต้นว่า กบฏ 1 ตุลาคม 2491 กบฏวังหลวง กบฏแมนฮัตตัน กบฏสันติภาพ ฯ ด้วยสภาวะการณ์เช่นนี้ จึงทำให้การเคลื่อนไหวของ พวกคอมมิวนิสต์ในตอนต้นของช่วงนี้ไม่ถูกกักกันจากฝ่ายรัฐบาลมากนัก ขณะเดียวกันก็มีหลาย กรณีที่ถือว่าพวกคอมมิวนิสต์ก็คงจะมีส่วนร่วม เช่น แผนการแยกดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกบฏสันติภาพ¹ แม้จะไม่มีกฎหมายที่ใช้ป้องกันการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์โดยตรง แต่ก็ถือว่ากระทำได้ตามกฎหมายอาญา และเป็นกบฏในราชอาณาจักร² หลังจากนั้นรัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ขึ้นเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2495³ จากนั้นเป็นต้นไป การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ก็ ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ มากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การหาแนวทางในการเคลื่อนไหวที่จะกล่าวต่อไป

¹ ทรายละเอียดใน สุชาติ สวัสดิ์ศรี, ขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิชเนศ, 2517), หน้า 331-373.

² เรื่องเดียวกัน.

³ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอนที่ 18 (ฉบับพิเศษ) (วันที่ 13 พฤศจิกายน 2495).

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้คือ การประชุม
สมัชชา ครั้งที่ 2 ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495

สาระที่สำคัญจากการประชุมครั้งนี้ เป็นต้นว่ามีการ เปลี่ยนแปลงชื่อพรรคจาก
พรรคคอมมิวนิสต์ไทยเป็นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย¹ อันนี้เป็นผลมาจากการที่
พรรคคอมมิวนิสต์ในจีนสามารถสถาปนารัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สำเร็จในปี
พ.ศ. 2492 เป็นผลให้คณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ไทยสาขาจีนยุบเลิกไป สมาชิกส่วน
หนึ่งเดินทางกลับประเทศจีน อีกส่วนหนึ่งยังคงอยู่ในประเทศไทย เพื่อเป็นแกนนำของพรรค
และทำการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์ในไทยต่อไป

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การเตรียม
การที่จะต่อสู้ด้วยอาวุธ หลังจากที่ถูกฝ่ายรัฐบาลดำเนินนโยบายต่อต้านและปราบปราม โดย
เฉพาะกบฏสันติภาพ ซึ่งผู้ที่เคลื่อนไหวส่วนใหญ่เป็นแนวร่วมที่มีชื่อว่า องค์การไทยกู้ชาติ²
หรือ ท.ก.ช.

และเพื่อจะเตรียมการเคลื่อนไหวในโอกาสต่อไป พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ไทย ก็ได้ทยอยส่งสมาชิกและผู้ปฏิบัติงานไปเรียนลัทธิมาร์กซ์เลนิน ที่ปักกิ่ง และจุงกิง³
ทั้งนี้เพื่อที่จะเตรียมการปฏิวัติโดยใช้วิธีรุนแรง หรือสงครามยึดถือโดยยึดนโยบาย "ชนบท
ล้อมเมือง เมืองล้อมนคร"⁴

¹ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 289.

² วฤทธิ ชินสาย และคณะ, พคท.วันนี้, หน้า 42.

³ นพพร สุวรรณทานิช และไกรศักดิ์ ขุนทะวัน, "พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ไทยและความขัดแย้งในอินโดจีน" วิเคราะห์ 21-27 (มิถุนายน 2524) : 34.

⁴ วฤทธิ ชินสาย และคณะ, พคท. วันนี้, หน้า 43.

อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ยังให้ความสำคัญและเน้นการเคลื่อนไหวทางรัฐสภาเป็นหลัก แม้จะเริ่มรับแบบอย่างมาจากจีนในการวางแผนเตรียมจะขยายงานหรือการปฏิวัติออกไปสู่ชนบท อันเป็นผลมาจากการถูกต่อต้านและปราบปรามอย่างจริงจังจากฝ่ายรัฐบาล ประจวบกับคอมินเทอร์นกำหนดนโยบายใหม่ด้วยการสนับสนุนการขยายตัวของพวกคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้¹ แนวความคิดของที่ประชุมสมัชชา 2 (กุมภาพันธ์ 2495) ให้ทำการเคลื่อนไหวต่อไปด้วยยุทธวิธีชนบทล้อมเมืองดังกล่าวแล้ว

ข. การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ในช่วง 2500-2523

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ ถ้าแบ่งตามลักษณะของการเคลื่อนไหวที่สำคัญ ๆ ก็แบ่งออกเป็น 3 ระยะได้คือ

1. ระยะการเคลื่อนไหวด้วยแนวทางสันติ (พ.ศ. 2500-2508)
2. ระยะการเคลื่อนไหวโดยกองกำลังติดอาวุธ (พ.ศ. 2508-2520)
3. ระยะการแตกแยกหรือระยะเสื่อม (พ.ศ. 2521 -2523)

ซึ่งการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในแต่ละระยะดังกล่าว มีดังนี้คือ

1. ระยะการเคลื่อนไหวด้วยแนวทางสันติ (พ.ศ. 2500-2508)

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ก็ยังคงมีอยู่ต่อไป แม้ทางรัฐบาลจะได้ออกพระราชบัญญัติการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ซึ่งทำให้การปราบปรามและจับกุมเป็นไปได้อย่างสะดวก ยิ่งเมื่อถึงปี พ.ศ. 2497 รัฐบาลก็ได้ทำการกวาดล้างจับกุมพวกคอมมิวนิสต์ได้อีกมาก โดยเฉพาะกรณีชาวจีนจากสถิติศาสตร์อาญาในช่วงปี

¹กลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป, วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทยปัจจุบัน, หน้า 11.

2495-2501. ปรากฏว่ามีผู้ต้องหาในคดีมีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์อยู่เป็นจำนวนมาก ¹

จากปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นไป สถานภาพทางการเมืองเป็นบิโจชัยหรือตัวผลักดันให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์มีความเข้มข้นแต่ก็ยังเป็นไปในแนวทางสันติ

เหตุการณ์ทางการเมืองหรือสถานภาพทางการเมืองที่กล่าวถึงคือ ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2500 ทางรัฐบาลได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปปรากฏว่าพรรคเสรีมนังคศิลา ได้เสียงข้างมากในสภา แต่ประชาชนไม่พอใจในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะเห็นว่ามีการทุจริต ในที่สุดได้มีการเดินขบวนประท้วง โดยประชาชนและนักศึกษาที่บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม จึงเป็นเหตุให้ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นำกำลังทหาร เข้ายึดอำนาจจากรัฐบาล ทำให้จอมพล ป. และ พลเอก เผ่า ศรียานนท์ ต้องลี้ภัยออกนอกประเทศ จอมพล ป. เดินทางไปยังประเทศเขมร และต่อไปยังประเทศญี่ปุ่น (ต่อมาได้ถึงแก่อนิจกรรมที่ประเทศญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2507) ส่วนพลเอกเผ่า ลี้ภัยไปยังประเทศสวีเดนและแลนด์ คณะปฏิวัติได้ขอให้ นายพจน์ สารสิน เลขาธิการ ส.ป.อ. มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีชั่วคราว ก่อนที่จะให้มีการเลือกตั้ง ²

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2501 ได้มีการเลือกตั้งทั่วไป ภายนั้นพลเอกถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลไม่สามารถรักษาสถานการณ์ได้ เกิดความวุ่นวายในรัฐสภา จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้ทำการปฏิวัติอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 20 ตุลาคม 2501 พลเอกถนอม กิตติขจร ต้องออกจากตำแหน่ง ³

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ดูในชานินทร์ กรยวิเชียร, การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์, หน้า 252-253.

²วิไลเลขา บุรณศิริ, และคณะ, ประวัติศาสตร์ไทย 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), หน้า 404.

³เรื่องเดียวกัน.

ต่อมาจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในฐานะหัวหน้าคณะปฏิวัติ ได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ เลิกพรรคการเมือง ประกาศกฎอัยการศึก และปกครองประเทศโดยคำสั่งของคณะปฏิวัติ ที่สำคัญคือการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปกครองราชอาณาจักรชั่วคราว

ด้วยสภาพการณ์ทั่วไป เป็นอยู่ในลักษณะดังที่กล่าวมา ผสมกับเหตุการณ์ที่ผ่านมาในช่วงก่อนหน้า นี้ เป็นต้นว่าการถูกจับกุมครั้งกบฏสันติภาพ อันส่งผลให้องค์กรแนวร่วมไทย-กบฏไทย ก็ต้องสลายตัวไปด้วย ตลอดจนการประชุมสัมมนา ครั้งที่ 2 รวมทั้งการส่งสมาชิกพรรคไปอบรมและศึกษาดลธิมารกซ์-เลนิน ที่ปักกิ่ง โดยรุ่นที่ 1 ไปในช่วง พ.ศ. 2495-2500 มีจำนวน 48 คน¹ และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ บรรยากาศทางการเมืองก่อนหน้าการปฏิวัติตุลาคม 2501 เป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ และกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายมาก คือในช่วง พ.ศ. 2498-2501 อันเป็นผลมาจากการประชุมเกี่ยวกับปัญหาอินโดจีนที่เจนีวา และการประชุมที่บันทุง ประเทศอินโดนีเซีย² ทำให้การเคลื่อนไหวต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสรีมาก ทั้งการเมือง การพิมพ์ การตั้งสมาคม การหยุดงาน ตลอดจนกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายอย่าง "แนวร่วมสังคมนิยม" ของเทพ โชติบุชิต สมาชิกสภาจังหวัดศรีสะเกษ³ ที่เคลื่อนไหวได้อย่างเสรีและกว้างขวาง แต่ในที่สุดเมื่อเกิดการปฏิวัติ 20 ตุลาคม 2501 บรรยากาศทางการเมืองก็ถูกจำกัด การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมือง การพิมพ์ ตลอดจนการดำเนินงานของสหภาพแรงงาน รวมทั้งการเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาถูกปิดกั้น ถูกจำกัดขอบเขต และในเมื่อความเป็นไปเหล่านี้มาประมวลกัน ประจวบกับในวันที่ 21 ตุลาคม 2501 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

¹ สุชาติ สวัสดิ์ศรี, ขบวนการคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย, หน้า 331.

² กองบรรณาธิการสยามนิกร, พคท. บนสถานการณ์ปฏิวัติ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อาทิตย์, 2523), หน้า 336.

³ ประดิษฐ์ ไชยทองพันธุ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 295.

ได้สั่งจับกุมและกวาดล้างพวกคอมมิวนิสต์ ผลจากการจับกุมได้ 100 กว่าคน บุคคลสำคัญ
ที่ถูกจับกุมในวันนั้น เช่น นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร นายอุคม ศรีสุวรรณ นายจิตร
ภูมิศักดิ์¹ ฯลฯ

เมื่อประสบกับภาวะเช่นนี้ ทำให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ต้องเปลี่ยน
แนวไป นั่นคือการเริ่มให้ความสำคัญกับชนบทมากกว่าในเมือง แต่ถึงอย่างไรก็ยังคงเป็นการ
เคลื่อนไหวในแนวทางสันติ และนอกจากจะให้ความสำคัญกับชนบทมากกว่าในเมืองแล้ว
การเคลื่อนไหวก็ต้องเป็นไปในลักษณะปกปิด หรือเรียกว่าเป็นแบบใต้ดิน²

เกี่ยวกับเป้าหมายของการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ ก็คงเป็นไป
ตามเป้าหมายหลัก และอยู่บนพื้นฐาน 3 ประการดังนี้ คือ

1. สักค้ำจกรพรรดินิยม สักค้ำดินาเนียม และทุนนิยม
2. จัดตั้งรัฐบาลประชาชนที่ประกอบด้วย ผู้แทนของชนชั้นกรรมกร ชาวนา
นายทุนน้อย ฯลฯ
3. สร้างประเทศใหม่เอกราช ประชาธิปไตย เข้มแข็ง มั่นคง

จากหลักนโยบายที่กล่าวมาเป็นพื้นฐานเป้าหมายของการเคลื่อนไหวในช่วงนี้
พอสรุปได้คือ

..... เป้าหมายการโจมตี คือจักรพรรดินิยมอเมริกา และโจมตีพฤติกรรม
ที่เสียหายของรัฐบาล คำขวัญคือ ต่อสู้เพื่อนโยบายอิสระ เป็นกลาง สันติ
ภาพ และประชาธิปไตย รูปแบบการต่อสู้ มีทั้งลับและเปิดเผย.....³

¹จิตร ภูมิศักดิ์ เสียชีวิต เมื่อ 5 พ.ค. 2509 บริเวณเทือกเขาภูพาน ภูราย
ละเอยีคในกองบรรณาธิการสยามนิกร, คนป่า, หน้า 103.

²พันเอกคำรบ สัททบุศย์, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ใน
ประเทศไทย" หน้า 5.

³พันเอกนพ พินแสงแก้ว, "ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
ประเทศไทย" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2520-2521), หน้า 11.

เพราะฉะนั้น หอสรุปได้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงก่อนการปฏิวัติ คือมีการเคลื่อนไหวในเมืองเป็นส่วนมาก มีมวลชนหรือผู้ที่เข้าร่วมสนับสนุนน้อยมาก ยังขาดผู้ปฏิบัติงานของพรรคที่สามารถจริง ๆ หรือถ้ามีบ้างก็เป็นผู้ที่ยังไม่ได้รับการฝึกอบรม สำคัญที่สุดคือ สภาสังคมไทยในระบายนั้น ยังไม่มีเงื่อนไขที่จะเปิดสงครามประชาชนได้

หลังจากรัฐประหารในปี พ.ศ. 2501 รัฐบาลได้เพิ่มความรุนแรงในการปราบปรามคอมมิวนิสต์มากขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า "ราษฎรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความตื่นตัวอย่างพอเพียง"¹ การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ ส่วนมากเป็นการแจกใบปลิว โดยเฉพาะทางภาคอีสาน² ซึ่งการสืบจับหรือการจับกุมก็เป็นหน้าที่ของตำรวจสันติบาลเป็นส่วนใหญ่ แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือ ในระยะนี้ได้มีการประหารชีวิตผู้ต้องหาเป็นคอมมิวนิสต์ เช่น การประหารชีวิตนายสุภชัย ศรีลลิต เมื่อวันที่ 6 ก.ค. 2502 และประหารชีวิตนายครอง จันดาวงศ์ เมื่อ 31 พ.ค. 2504³

จากการที่รัฐบาลโดยคณะปฏิวัติได้ใช้มาตรการในการป้องกันและปราบปราม ด้วยความเด็ดขาด และรุนแรงถึงประหารชีวิต ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์เป็นอย่างมาก ในที่สุดได้จัดให้มีการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 3 ขึ้นในวันที่ 1 ธันวาคม 2504⁴ โดยที่ประชุมตกลงเลือก เจริญ วรรณงาม หรือ นิคกร สมานันท์

¹ พลตรีจวน วรรณรัตน์, "การกำหนดแนวความคิดและหนทางปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในประเทศไทย" หน้า 21.

² พันเอกประยุทธ์ เจริญกิจ, "ประเทศไทยกับบทบาทของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในปัจจุบัน" (วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยกองทัพบก สถาบันวิชาการทหารชั้นสูง, 2518), หน้า 19.

³ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธุ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 298-301.

⁴ Yuangrat widel, "Modern Thai Radical Thought : The Siamization of Marxism and its Theoretical Problems," (Bangkok : Thai Khadi Research Institute, 1981), p 56.

เป็นเลขาธิการพรรค ส่วนสมาชิกกรรมการเมืองมี พิเชิต ๗ สุโขทัย สิ้น เกิมลิ้ม ขงแจ่มศรี ประเสริฐ เอี้ยวฉาย รวม วงศ์พันธ์ ทุกคนจบการศึกษาจากประเทศจีนทั้งสิ้น¹ ผลของการประชุมสมัชชาไค่ลงมติให้ใช้แนวทางปฏิวัติคึกอวูช² โดยเฉพาะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้เริ่มสร้างกองกำลังคึกอวูช ตลอดจนการใช้ยุทธวิธีแบบ "ป่าน้ำบ้าน" รวมทั้งการจัดตั้งแนวร่วมรักชาติประชาธิปไตยขึ้น³

ในปี พ.ศ. 2505 (วันที่ 2 มีนาคม) วิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทยได้ส่งกระจายเสียงโจมตีรัฐบาลไทย จากบริเวณคุนหมิง ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของจีน สถานีวิทยุสปท. นี้ ถือว่าเป็นของขวัญที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน มอบให้พรรคคอมมิวนิสต์ไทยในโอกาสครบรอบ 20 ปี ของการตั้งพรรค⁴

อย่างไรก็ตาม แม้มติที่ประชุมสมัชชาไค่ลงมติให้ใช้แนวทางตามแบบจีน คือแนวทางชนบทล้อมเมือง (แนวทางนี้ได้มาจากบทความ "สงครามประชาชนจงเจริญ" ของ หลินเปียว ความคิดนี้ได้หยั่งรากลึกในหมู่นายชั้นนำของ พคท.)

ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางนี้คือ นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร สมาชิกกรรมการกลางและสหายจำนวนหนึ่ง โดยปฏิเสธหนทางนี้ (แต่กลับไปยอมรับแนวทางผ่านสันติของ คุรุสซอพ ซึ่งเสนอไว้ในปี พ.ศ. 2499)⁵

¹ นพพร สุวรรณพานิช, ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ, "พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและความขัดแย้งในอินโดจีน" วิเคราะห์, หน้า 35.

² พล.อ. สายหยุด เกิดผล, ดร. สมชัย รัถวิจิตร, อนาคตไทย, หน้า 97.

³ พันเอกประยุทธ์ แจ่มเจนกิจ, "ประเทศไทยกับบทบาทของ ผกค." หน้า 19.

⁴ นพพร สุวรรณพานิช, ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ, พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและความขัดแย้งในอินโดจีน" วิเคราะห์, หน้า 35.

⁵ เรื่องเดียวกัน.

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ ยังได้จัดตั้งแนวร่วม "องค์การ
อาสาสมัคร และขบวนการเอกราชแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2507"¹

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2505 นายรวม วงศ์พันธ์ กับพวก ซึ่งนิยมคอมมิวนิสต์
สายรัสเซียถูกจับโดยตำรวจสันติบาล และที่สุคฤกลงโทษประหารชีวิต เมื่อวันที่ 24
เมษายน 2505 ที่เหลือถูกส่งจำคุก

ควมคิดให้ใช้อาวุธ ยุทธวิธีแบบป่าบ้านและการรบปึกเปียะ จึงได้คิดอาวุธให้
กับกองกำลังในป่า เพื่อปลุกระดมมวลชน และให้การฝึกอบรมค่านทหารแก่สมาชิก แต่ก็
มีนโยบายให้กองกำลังดังกล่าวหลีกเลี่ยงกับกองกำลังของเจ้าหน้าที่ เพราะกำลังต้องการ
ที่จะพัฒนาหน่วยกำลังติดอาวุธ โดยถือหลักมุ่งยึดพื้นที่บางส่วน เพื่อที่จะใช้เป็นฐานที่มั่นใน
การปฏิบัติงาน² แต่ในที่สุดกองกำลังติดอาวุธของพวกคอมมิวนิสต์ ก็ต้องปะทะกับกำลัง
ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ ซึ่งเหตุการณ์ในวันนั้น เป็นปรากฏการณ์ครั้งแรกสำหรับวันที่เกิดเหตุ
เรียกกันว่า "วันเสียงปืนแตก"³ ดังจะกล่าวต่อไปในระยะเวลาเคลื่อนไหว โดยการใช้
กองกำลังติดอาวุธ

สำหรับเป้าหมายหรือเป้าโจมตีของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ (พ.ศ. 2501-
2508) ในตอนต้นยังถือเอาความขัดแย้งทางประชาธิปไตยและประชาธิปไตยเช่นเดิม โจมตี
จักรพรรดินิยมอเมริกาและรัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ คำขวัญคือต่อสู้เพื่ออิสระ เป็นกลาง
สันติภาพ และประชาธิปไตย แต่มาถึงช่วงปลายของระยะนี้ (พ.ศ. 2504-2508) เป้า
หมายของการเคลื่อนไหวเปลี่ยนจากเมืองสู่ชนบท คำขวัญคือ "ป่าบ้าน" ความขัดแย้ง
ทางประชาธิปไตย ประชาธิปไตย ยังคงเดิม จักรพรรดินิยมอเมริกา และรัฐบาลสฤษดิ์
ก็ยังเป็นเป้าของการโจมตี คำขวัญสำหรับชาวนาคือ "ชาวเขี้ยว อ้อยเขี้ยว ปอเขี้ยว" รูปแบบ
การจัดตั้งและการต่อสู้ก็คือการปลุกระดมชาวนาให้รวมตัวกันจัดตั้งมวลชน และเริ่มจัดกอง

¹ พันเอกประยุทธ แจ่มเจนกิจ, "ประเทศไทยกับบทบาทของ ผกค. ใน
ปัจจุบัน", หน้า 19.

² พล.อ. สายหยุด เกิดผล, กร. สมชัย รักรวิจิตร, อนาคตของไทย, หน้า 98.

³ ตรงกับวันที่ 7 สิงหาคม 2508.

กำลังศึกษาวุฒ 1 ตามมติของสมัชชา ครั้งที่ 3

เมื่อถึงช่วงนี้จะเห็นได้ว่า การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนลักษณะ หลักการและวิธีการไปจากเดิม ซึ่งเดิมเคยเป็นการเคลื่อนไหวในเมืองและในหมู่คนต่าง ชาติจีน ญี่ปุ่น เป็นส่วนใหญ่ แม้จะแพร่ขยายไปต่างจังหวัดบ้าง ก็ยังน้อยกว่าในเมือง หรือ ตามแหล่งชุมชน เช่น โรงเรียน โรงเลื่อย ท่าเรือ โรงสี ฯ วิธีการในการเผยแพร่ก็ เป็นการปลุกระดม การชวนเชื่อ โดยอาศัยใบปลิวบ้าง หนังสือบ้าง ทางบ้านเมืองก็ยังไม่ ใส่ใจมากนัก สถานการณ์เปลี่ยนไปในเมื่อระยะต่อมาต่างชาติได้เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างซัด แฉง โดยเฉพาะจีน หลังจากยึดอำนาจในแผ่นดินใหญ่สำเร็จและกบฏเสฉวนไม่ไค้ว่า ความ สำเร็จบนดินแผ่นดินใหญ่ ก็เป็นตัวผลักดันหรือชักจูงให้คนไทยที่ตกใจในลัทธินี้ มีกำลังใจ ความเชื่อและความศรัทธามากขึ้น

คว้งการสนับสนุนจากต่างชาติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ผนวกกับการป้องกันและปราบ ประมาของฝ่ายรัฐบาลก็หนักมือขึ้นไปเรื่อย ๆ เช่นกัน ยิ่งเมื่อถึงสมัยของคณะปฏิวัติโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ใช้ความเด็ดขาด และความเป็นเผด็จการ เข้าแก้ปัญหาถึงขั้น ปิดกั้นลัทธิเสรีภาพในค่านต่าง ๆ และหนักจนมีการประหารชีวิตสำหรับผู้ที่ต้องหาที่มีการกระทำ อันเป็นคอมมิวนิสต์ คล้ายกับจะเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม หรือเชือกไก่ให้ลิงดู ก็แล้วแต่ ยิ่งได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา และทำให้ปัญหานี้หนักลัวยิ่งขึ้น ในรูปแบบต่าง ๆ แทนที่ปัญหาจะหมดหรือยุติ พวกคอมมิวนิสต์กลับหาแนวทางใหม่ จากการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 3 เปลี่ยนการเคลื่อนไหวไปในแนวทางของจีน ใช้หลัก "อำนาจรัฐมาจากปาก กระบอกปืน" คือเริ่มใช้กองกำลังศึกษาวุฒ 1 ยึดพื้นที่ในชนบททำการปลดปล่อยแล้วค่อยล้อม เมือง เมื่อแต่ละฝ่ายตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ แทนที่ปัญหาจะยุติกลับขยายตัวหรือขอบเขตพร้อม กับทวีความเข้มข้น

¹ พันเอกนพ พินแสงแก้ว, ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย, หน้า 16.

2. ระบะการเคลื่อนไหวโดยกองกำลังติดอาวุธ (พ.ศ. 2508-2519)

หลังจากประชุมสมัชชา ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2504 ไค่ลงมติให้ดำเนินการปฏิวัติแนวทางสงครามแบบชนบทล้อมเมือง

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ที่ถือเป็นที่จุดเด่นหรือสัญญาณการเริ่มต้นของการใช้กองกำลังติดอาวุธ พวกคอมมิวนิสต์ได้ถือเอาวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2508 ซึ่งเป็นวันที่กองกำลังติดอาวุธเข้าปะทะต่อสู้กับกองกำลังของเจ้าหน้าที่ ที่บ้านนาบัว ตำบลเรณู อำเภอลำทะเมนชัย จ.นครพนม (ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่อำเภอเรณู จังหวัดนครพนม) ¹ โดยก่อนหน้านั้นในวันที่ 8 มกราคม นายเงิน อี้ รองนายกรัฐมนตรีของจีนคอมมิวนิสต์ได้แจ้งแก่ทูตานุทูตฝ่ายตะวันตกว่า "สงครามปลดแอกจะเริ่มในประเทศไทย ปลายปี พ.ศ. 2508" ² และก่อนหน้านั้นราววันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2508 ได้มีการจัดตั้งแนวร่วมรักชาติแห่งประเทศไทยขึ้น ³ เหล่านี้ดูเหมือนเป็นการเคลื่อนไหวหรือรองรับเหตุการณ์ดังกล่าวและในปีเดียวกันนั้น ได้ประกาศจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธอย่างเป็นทางการเป็นหลักฐานขึ้น โดยใช้ชื่อว่า "พลพรรคประชาชนต่อต้านอเมริกาแห่งประเทศไทย" หรือ พล. ป.ท.อ. โดยจัดขึ้นที่ภูเก๊เสก ตำบลโพนทอง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2508 ⁴ ในเดือนเดียวกันนี้ คือราววันที่ 8 พฤศจิกายน 2508 กองกำลังติดอาวุธได้มุ่งโจมตีเจ้าหน้าที่ตำรวจอำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ⁵ แสดงให้เห็นการขยายตัวของกองกำลังติดอาวุธที่ได้กระจายการจัดตั้งไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของ

¹ พลตรีจวน วรพรรัตน์, "การกำหนดแนวความคิด และหนทางปฏิวัติในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในประเทศไทย", เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, หน้า 21.

² พลตรีชัยยุทธ ทุกดวงสุก, "การพัฒนาท้องถิ่นสู่การกับการต่อต้านสงครามชิงประชาชน" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2519), หน้า 128.

³ พันเอกประยุทธ์ แจ่มเจนกิจ, "ประเทศไทยกับบทบาทของ ผกค. ในปัจจุบัน" หน้า 19.

⁴ พ.อ. หาญ พงศ์สิริฐานนท์และคณะ, คอมมา ที่รัก, หน้า 77.

⁵ พ.อ. คำรณ ลัทธพิศุทธิ์, "แนวทางการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย" หน้า 6.

ประเทศที่เหมาะสมต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์

ในระยะต่อมาการก่อการร้ายก็ขยายตัวออกไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก เช่น อุตรดิตถ์ หนองคาย สกลนคร ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุบลราชธานี ซึ่งแต่ละจังหวัดล้วนแต่มีผู้นิยมอพยพอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นเล็กน้อยประมาณในปี พ.ศ. 2509 และ 2510 การก่อการร้ายก็ได้เกิดขึ้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และนครราชสีมา

ในระยะเดียวกันราวกลางปี พ.ศ. 2510 การก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้เกิดขึ้นในจังหวัดทางภาคเหนือ คือที่น่าน และรอยต่อ 3 จังหวัดคือ เลย พะเยา และ เพชรบูรณ์ รวมทั้งจังหวัดตาก¹ และในระยะต่อมาการก่อการร้าย ก็ได้มีขึ้นในบริเวณภาคกลางทางคานตะวันตกคือ บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี สำหรับทางภาคใต้นั้นประมาณปี พ.ศ. 2512-2514 เช่นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง²

เกี่ยวกับการจัดตั้งหรือการขยายตัวของแนวร่วมในช่วงนี้ นอกจากจะได้มีการจัดตั้ง "แนวร่วมรักชาติแห่งประเทศไทย" ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2508 ดังกล่าวแล้ว ก็ได้มีการจัดตั้ง "สหพันธ์กรรมกรรักชาติแห่งประเทศไทย" เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2508 และในปีเดียวกันนี้ได้จัดตั้ง "องค์การอาสาสมัครรักชาติ" และ "องค์การเยาวชนรักชาติแห่งประเทศไทย"

ต่อมาองค์การต่าง ๆ เหล่านี้ได้รวมกันและตั้งเป็น "แนวร่วมรักชาติแห่งประเทศไทย" สำนักผู้แทนประจำต่างประเทศของแนวร่วมรักชาติแห่งประเทศไทย ได้จัดงานเลี้ยงฉลองครบรอบ 3 ปี แห่งการก่อตั้งขึ้นที่กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ.

¹ พลตรีชัยบุทท สุกดาสุข, "การพิชิตทางตันทุรกันการกับการต่อต้านสงครามชิงประชาชน", หน้า 128.

² เรื่องเดียวกัน.

2511¹ โดยมีพันโทโพยม จุฬานนท์² เป็นประธานในงานเลี้ยง

ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้ประกาศให้แนวร่วมทุกองค์กรอยู่ในความควบคุมของพรรค

การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การที่ท้องรับและปฏิบัติตามนโยบายหลักหรือนโยบายเฉพาะหน้า 10 ข้อ โดยได้มีการประกาศออกมาใหม่ในวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2511³ และได้แก้ไขในวาระครบรอบ 34 ปี แห่งการจัดตั้งพรรค ปรับปรุงข้อบัญญัติ 10 ประการใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และได้ตีพิมพ์ออกมา เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2519⁴ สำหรับเอกสารซึ่งเรียกว่า "หลัก 10 ประการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" นี้ ทางเจ้าหน้าที่ของไทยเคยจับได้ครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2507 โดยเป็นเอกสารที่พิมพ์มาจากจีน⁵

¹ กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์, "การก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย" (สมุดปกขาว, 2518), หน้า 15.

² พันโทโพยม จุฬานนท์ ได้ถึงแก่กรรมเมื่อเช้าวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2523 ด้วยโรคพยาธิเบียดเบียน ณ สถานพยาบาลบุคคลสำคัญในนครบักกิง รวมอายุได้ 72 ปี ตูรายละเอียดจากคอกพุทธาเบื่อนหมึก "บันทึกสังคมบางหน้า" บางกอกกรีกคอเคอร์ 9 (พฤศจิกายน 2523) : 104.

³ พันเอกเสริมศักดิ์ วรณสุทร, การกำหนดแนวความคิดและหนทางปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในประเทศไทย (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วันที่ 18 พ.ศ. 2518-2519), หน้า 20-22, และไพโรจน์ กาญจนพันธุ์, การต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยรัฐบาลไทย.

⁴ Andrew Turton, Jonathan Fast, and Malcolm Caldwell (edited) Patrice de Beer, "History and Policy of the Communist Party of Thailand;" Thailand Roots of Conflict, (Nottingham: The Russell Press Ltd. 1978) p.150

⁵ พันเอกคำภณ สัตตบุศย์, แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย, หน้า 6.

สำหรับเอกสารพื้นฐานของพรรค หรือหลัก 10 ประการ ฉบับที่ได้แก้ไขใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และได้พิมพ์ออกมาใหม่เมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2519 ตามที่กล่าวมาแล้ว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รวบรวมพลังของกรรมกร ชาวนา นายทุนขนาดเล็ก และนายทุนระดมชาติทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นเชื้อสายใด สัญชาติใด รวมทั้งนักการเมืองที่รักชาติและรักประชาธิปไตยทั้งหลาย องค์กรต่าง ๆ และบุคคลต่าง ๆ ต้องขยายสงครามประชาชน การขจัดอิทธิพลของจักรพรรดินิยมอเมริกา โคนลัมนักปฏิวัติทั้งหลาย โคนลัมการปกครองแบบฟาสซิสต์ และการปกครองที่ขายชาติทั้งหลาย ให้จัดตั้งรัฐบาลของประชาชน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของพลังปฏิวัติทุกกลุ่มทุกเหล่า สร้างประเทศไทยใหม่ ที่มีอิสระภาพมีประชาธิปไตยและความเจริญรุ่งเรือง

2. ยกเลิกกฎหมายทุกฉบับที่ต่อต้านความนิยมสมัยใหม่ และยกเลิกข้อประกาศต่าง ๆ คำสั่ง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และข้อบังคับทั้งหลายให้หมดสิ้นไป ให้ปลดปล่อยผู้คุมขังที่รักชาติ รักประชาธิปไตยทั้งหลาย จงให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการพูด การเขียน การตีพิมพ์ การเดินขบวน จักขุมชุมนุม และการสไตรค์ การจัดตั้งสมาคมและพรรคการเมือง ประชาชนควรจะได้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและรับสมัคร เลือกตั้ง

3. ให้บริบทของจักรพรรดินิยมอเมริกาให้หมดและทรัพย์สินของนักปฏิวัติที่ขายชาติ และข้าราชการที่เป็นโจรในเครื่องแบบ แจกจ่ายทรัพย์สินที่ริบมาให้กับประชาชน จัดการลงโทษผู้ทำการต่อต้านการปฏิวัติ และนักปฏิวัติทั้งหลาย และเสนอให้บริบทของถนนและวงศาคณาญาติ

4. การดำเนินนโยบายต่างประเทศควรมีอิสระและอธิปไตย ยกเลิกสนธิสัญญาทุกฉบับที่ไม่เป็นธรรมและขายชาติทั้งหลาย ต่อต้านอาณานิคมนิยม จักรพรรดินิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือนักล่าอาณานิคมผู้ยิ่งใหญ่ ผู้แสวงหาความเป็นเจ้าโลก สร้างความสัมพันธ์อย่างฉันมิตร ของทุกประเทศบนรากฐานแห่งความเสมอภาค การเคารพนับถือซึ่งกันและกันเกี่ยวกับอธิปไตยของตน และการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของแผ่นดินแต่ละประเทศ ให้ร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สนับสนุนช่วยเหลือต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของประชาชนผู้ถูกกดขี่ และประเทศผู้ถูกกดขี่ทั้งหลายในโลก

5. ประชาชนของชาติไทย ซึ่งมาจากเชื้อสายใด ๆ ก็ตาม ให้มีสิทธิเท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนในประเทศไทยควรมีสิทธิอันชอบธรรม และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสิทธิที่จะใช้สอนอ่านเขียนแพร่ภาษาของตน และมีสิทธิที่จะรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชนเผ่าของตน และวัฒนธรรมของตน เราต่อต้านการแบ่งแยกเชื้อชาติหรือผิวและการกีดกันชาติอื่นทุกรูปแบบในเขตต่าง ๆ ของชนเผ่าหลัก ให้มีการปกครองส่วนตัวภายใต้กรอบคร้วใหญ่ของประเทศไทย การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา อนามัย จะต้องดำเนินการไปอย่างละเอียดรอบคอบ

6. ให้กำจัดระบบการกีดกันแบบศักดินาคำเป็นการปฏิวัติอย่างระมัดระวังอย่างช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไปตามสถานการณ์ของท้องถิ่น ให้ชาวไร่ ชาวนาและกรรมกรทั้งหลาย สามารถเป็นเจ้าของที่ดินและมีกิจการผลิตได้ สามารถหาเลี้ยงชีพของตนเองได้ต่อต้านนายทุนเงินกู้ทั้งหลาย ยกเลิกปล้นหนี้และสัญญาเงินกู้ทั้งหลายที่ไม่เป็นธรรม ให้พัฒนาผลผลิตทางการเกษตร และยกระดับความเป็นอยู่ของชาวไร่ ชาวนา

7. ให้ปกป้องรักษาทรัพยากรของชาติ พัฒนาอุตสาหกรรม การค้า และรัฐวิสาหกิจ ปกป้องอุตสาหกรรม ทำการค้า นายทุนของชาติให้ช่วยเหลือการผลิตสินค้าปลีกย่อยให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

8. ขยายบทบาทให้กรรมกรต่อสู้กับรัฐบาลที่ดำเนินการในระบบประชาธิปไตย รัฐบาลควรมีมาตรการ-การรับประกันการว่างไม่ให้กรรมกรตกงานและให้สวัสดิการแก่ลูกจ้าง และพนักงานในสำนักงานต่าง ๆ ไม่ให้ตกงาน เงินเดือนค่าจ้างควรมีเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลที่ทำงานชั้นเดียวกัน และผลิตสิ่งเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ และสัญชาติ

9. ชายและหญิงควรมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในโอกาสทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา และการหางานทำให้การศึกษาแก่สตรีและเด็ก ในการที่จะต่อสู้กับรัฐบาลทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และอาชีพ นอกจากนั้นสนับสนุนหนุ่มสาวทั้งหลายให้ไปร่วมอย่างจริงจังในการปฏิบัติและสร้างสังคมใหม่

10. โจมตีวัฒนธรรมของอเมริกา และสังคมเก่าที่เสื่อมโทรม ควรกำจัดวัฒนธรรมและการศึกษาของจักรพรรดินิยมอเมริกาและพวกศักดินา ส่งเสริมวัฒนธรรมและการ

ศึกษาของการปฏิวัติ ซึ่งเป็นของชาติและเป็นประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันให้รับเอา
วัฒนธรรมของต่างประเทศ โดยคัดเอาแต่ที่ ๆ ขยายงานทางด้านการรักษาพยาบาลและ
การอนามัยให้กว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท¹

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้ใช้หลัก 10 ประการตั้งข้างต้น เป็นพื้น
ฐานในการโฆษณาชวนเชื่อ และปลุกระดมโดยชี้ให้เห็นถึงสภาพของสังคมใหม่ ทั้งด้านการ
ใช้ชีวิตในสังคมและความเป็นอยู่ ซึ่งก็เป็นเพียงอุดมการณ์และแนวทางของสังคมใหม่ ส่วน
ความเป็นจริงจะทำได้มากน้อยแค่ไหนก็คงเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ถึงปี พ.ศ. 2512 กิจกรรมหรือการจัดตั้งของพวกคอมมิวนิสต์ที่เด่นหรือถือว่าเป็น
เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับงานปฏิวัติ นั่นคือ การจัดตั้ง "กองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย"
ตั้งในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2512 มีชื่อย่อว่า "ทพท" และควายนหน่วยงานหรือกอง
กำลังนี้เอง ที่สร้างปัญหาและทำความยุ่งยากให้กับรัฐบาลมาก ทำให้เสียเวลา เสียทรัพย์สิน-
สิน แต่ที่สำคัญที่สุดคือ การเสียชีวิตของทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายพวกคอมมิวนิสต์กับฝ่ายเจ้าหน้าที่
ของรัฐบาล ซึ่งเสียชีวิตไปในแต่ละปีเป็นจำนวนไม่น้อยจากการปะทะกันในแต่ละครั้ง แต่ละ
ปีปะทะกันนับเป็นร้อย ๆ ครั้ง (ดูตารางประกอบ)

พอจะสรุปได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2508 ถึง พ.ศ. 2512 เป็นระยะที่พวกคอม
มิวนิสต์เริ่มใช้กองกำลังติดอาวุธเป้าหมายของการโฆษณา ชวนเชื่อ ปลุกระดมและชักจูง
ก็ยังคงอยู่ในลักษณะเดิม คือโจมตีจักรพรรดินิยมอเมริกา ตลอดจนรัฐบาลในชุดต่าง ๆ ที่
เข้าทำการปกครอง รวมทั้งนายทุน, เจ้าที่ดิน และเผด็จการ ส่วนรูปแบบของการเคลื่อนไหว
ไหว มีทั้งลับ และกึ่งลับกึ่งเปิดเผย แล้วแต่สถานการณ์จะอำนวยมาากน้อยแค่ไหน บางครั้ง
ก็ต้องปรับหรือเปลี่ยนแปลง² อย่างเช่นในปี พ.ศ. 2511 ทางพรรคได้กำหนดให้ใช้
นโยบายแบบ "ป่าประสานเมือง"³

¹จากเอกสารโรเนียว กอ.รมน., ประวัติและความเป็นมาของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สิงหาคม 2522, หน้า 1-3.

²พันเอกนพ หินแสงแก้ว, ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีของ ทพท, หน้า 12.

³ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 310.

หมายความว่า ให้ทำการก่อสร้างอาคารในเขตชนบทเป็นหลัก แล้วก่อสร้างในเมืองด้วยกำลังแนวร่วมเป็นส่วนประกอบ¹

และในปีเดียวกันนี้ (พ.ศ. 2511) ทางการของจีนได้ระดมแปลงงานของเหมาเจ๋อตง ที่พิมพ์เป็นฉบับภาษาไทย นับเป็นจำนวนหลายพันหลายหมื่นเล่ม ส่งเข้ามาให้กับพรรคคอมมิวนิสต์ เพราะฉะนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 เป็นต้นไป ได้มีการแพร่แนวความคิดของเหมาเจ๋อตงให้กับพลพรรคอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอและลึกซึ้ง² จึงคงปฏิเสธไม่ได้ว่า จากงานการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ความคิดเหมา เท่ากับเป็นการทอดย้าความคิดของเหมา ลงไปในความคิดของพรรคให้แน่นขึ้นไปอีก และก็เชื่อว่าจากการที่บุคคลในระดับสูงของพรรคจำนวนมากยึดแน่นอยู่กับแนวความคิดนี้ เมื่อไปแย้งกับแนวความคิดใหม่ จึงทำให้เกิดการแตกแยกทางความคิด ถึงระดับที่ไม่สามารถปรับแต่งได้ จึงนำไปสู่การแตกและแยกตัวออกจากพรรค

จากปี 2511 เป็นต้นไป การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ จะใช้แผนหรือยุทธวิธีในลักษณะป่าประดานเมืองเป็นส่วนมาก ทางค่านองกำลังกักอาวุธ ก็ขยายและจัดตั้งเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่วันเดือนปี พ.ศ. 2508 การปะทะกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็เพิ่มจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ

โดยเฉพาะจากปี พ.ศ. 2511 จนถึงช่วงที่ถึงเป็น ทปท. ในวันที่ 1 มกราคม 2512 สถิติการปะทะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

¹ เรื่องเดียวกัน.

² ธิดา ดาวรเศรษฐ์, เพลง โศจรากการ, ป่าแตก, หน้า 152.

จากข่าวของหนังสือพิมพ์ นิวส์เซอวิซ ได้รวบรวมจำนวนครั้งของการปะทะกันจะเห็นได้ดังนี้¹

7ต.ค. - ๗.ค. 2508	ปะทะ 29 ครั้ง
ม.ค. - ๗.ค. 2509	ปะทะ 150 ครั้ง
ม.ค. - ๗.ค. 2510	ปะทะ 440 ครั้ง
ม.ค. - ๗.ค. 2511	ปะทะ 709 ครั้ง
ม.ค. - ๗.ค. 2512	ปะทะ 870 ครั้ง

จึงเห็นได้ว่าสถิติหรือตัวเลขเขียนสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากการขยายชายงานของกองกำลัง ออกสู่ชนบทในบางจังหวัดของแต่ละภูมิภาคที่เห็นว่ามีความจำเป็น หรือลักษณะภูมิประเทศซึ่งเหมาะสมแก่การจักตั้งกองกำลังเพิ่มขึ้น กองกำลังได้ถูกจัดตั้งครบทุกภูมิภาคโดยจัดตั้งทางภาคใต้หลังสุด² พร้อมกันนั้นก็ปรับปรุงยุทธวิธีใหม่เป็น 3 ชั้นตอนในปี พ.ศ. 2513 โดยจัดแบ่งออกเป็นดังนี้ คือ

1. สร้างเขตปลดปล่อย
2. นำมาคราการปฏิรูปที่ดินมาใช้
3. ปรับปรุงกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย³

เกี่ยวกับการสร้างเขตปลดปล่อยให้มุ่งเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อน ทั้งนี้เพราะว่าภาคอีสานมีเงื่อนไขดีกว่าภาคอื่น ๆ⁴ ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และการติดต่อกับพรรคคอมมิวนิสต์ของทางชาติ และต่อมาก็จะเห็นได้ว่าพวก

¹ รวบรวมเมื่อ 5 สิงหาคม 2521.

² กลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป, วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทยปัจจุบัน, หน้า 16.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ พันเอกนพ พินแสงแก้ว, ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย, หน้า 105.

คอมมิวนิสต์สามารถปลดปล่อยหมู่บ้านหรือตำบลของบางจังหวัดได้ ซึ่งเรียกพื้นที่เหล่านี้ว่า "เขตปลดปล่อยอำนาจอริรัฐ" หรือเขตพื้นที่สีแดง ซึ่งหมายถึงเขตที่พวกคอมมิวนิสต์ครอบครอง และปฏิบัติการได้อย่างเต็มที่ โดยปราศจากการขัดขวางใด ๆ จากฝ่ายรัฐบาล¹ อย่างเช่น นาแก สกลนคร นาสาร สุราษฎร์ธานี ประชาชนในพื้นที่เหล่านั้นตกอยู่ใต้อำนาจของพวกคอมมิวนิสต์อย่างสิ้นเชิง²

ขณะเดียวกันการปฏิบัติงานในเมือง ได้มีการเคลื่อนไหวกันอย่างมากในรูปแบบต่าง ๆ กัน จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 ถึง พ.ศ. 2514 ธรรมดา ในกรุงเทพฯ ได้เรียกร้องขึ้นค่าแรง ค่าจ้าง และสวัสดิการในร้านค้าต่าง ๆ

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอก ถนอม กิตติขจร ต้องการที่จะลดกระแสความกดดันภายใน เพราะในขณะเดียวกันนั้น รัฐบาลต้องทำการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ที่ทำการก่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และทำการปราบอย่างหนัก ในช่วงปี 2514 - 2515 จะเห็นได้ว่าใน ปี 2514 มีการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับพวกคอมมิวนิสต์ทั่วประเทศ 365 ครั้ง ในปี 2515 มีจำนวน 670 ครั้ง³

เพราะฉะนั้นเพื่อลดกระแสกดดันภายในจึงกล่าวข้างต้น จึงได้ประกาศใช้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 เป็นผลให้กรรมกรได้รับการคุ้มครอง และมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น⁴

¹ พันเอกคำรณ สัตกนุศย์, แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย, หน้า 1.

² แม่ทัพหาญ ทุก พิมพ์ครั้งที่ 2 (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์, 2526), หน้า 162.

³ จากแผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (วันที่ 2 มีนาคม 2524).

⁴ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 314.

ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือเป็นช่องทางให้กลุ่มต่าง ๆ พยายามเรียกร้องสิทธิเสรีภาพและก่อกวนเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนถึงกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้าย อย่างเช่น พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ภายใต้การนำ นายไชแสง สุกใส นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ นายบุญเย็น วอทอง ได้เข้าร่วมและชักนำให้เกิดกบฏเคลื่อนไหวในหมู่นิสิตนักศึกษาและกรรมกร¹

จากสภาพการณ์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานบวกกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ประดังเข้ามา ทั้งภายนอกและภายในประเทศ เป็นอันว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับนักปฏิวัติสังคมนิยม การนำเฮลิคอปเตอร์ของกองทัพบก ไปล่าสัตว์ที่ทุ่งใหญ่ โรงงานปล่อยน้ำเน่า ช่างสารขึ้นราคา เหล่านี้ก็แล้วแต่บรรดา นักปลุกระดมของแต่ละกลุ่ม แต่ละหน่วยจะสรรหากันมา เพื่อโจมตีและหาทางขับไล่ รัฐบาลของพลเอกถนอม กิตติขจร

เหตุการณ์ดังกล่าว เพิ่มความเข้มข้นตามเวลา ในที่สุดวันที่ 9 ตุลาคม มีการจับกุมบุคคลในระดับตัวตั้งตัวตี 13 คน เช่น นายไชแสง สุกใส นายธีรยุทธ บุญมี นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ฯลฯ ซ้อหาเป็นกบฏในราชอาณาจักร¹ สุกใสย่นำไปสู่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

หลัง 14 ตุลาคม 2516 ถือกันว่าเป็นยุคประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์มีการเคลื่อนไหว และเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ นานา ใช้ระบบกฎหมายอยู่เหนือกฎหมาย ทั้งเกินขอบน ทั้งหยุดงาน ฯลฯ กลุ่มการเมืองฝ่ายซ้าย ตลอดจนถึงนิสิตนักศึกษา แสดงออกได้อย่างเต็มที่หนังสือประเภทที่เรียกว่า "หนังสือก้าวหน้า พิมพ์จำหน่ายได้อย่างเปิดเผย"²

การเคลื่อนไหวในเมืองของพวกคอมมิวนิสต์เป็นไปได้อย่างดี และเป็นไปตามแผนป่าประสานเมือง ประจวบกับเหตุการณ์ภายนอกประเทศระยนั้น พรรคคอม

¹ เรื่องเดียวกัน.

² คุรายละเอียก "หนังสือท่องเที่ยว" ในภาคผนวก.

มิวนิสต์ของประเทศในกลุ่มอินโดจีน ประสบความสำเร็จในการปฏิวัติสังคมนิยมปี 2518 ทั้งในเขมร เวียดนาม และลาว¹

เมื่อภาวะของบ้านเมืองตกอยู่ในสภาพกึ่งกลาว ความเป็นไปของประเทศเพื่อนบ้านก็เป็นการเพิ่มพลังให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ภายในประเทศ จนกักขังการกระทำของศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยในข้อหาที่ว่าเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ให้นำไปสู่เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 พลเรือเอกสังัด ชลอยุธยา ใต้เข้ายึดอำนาจรัฐบาลภายใต้การนำของ ม.ร.ว. เส็นีย์ ปราโมช จากนั้น นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้จัดรัฐบาลเข้าบริหารประเทศ²

ในสมัยนี้การปราบปรามคอมมิวนิสต์ ได้ถือเป็นนโยบายหลัก เพราะฉะนั้น จึงได้มีการปราบปรามแนวร่วมซึ่งเป็นพวกปัญญาชน นิสิต นักศึกษา³ ตลอดจนนักการเมือง และนักหนังสือพิมพ์ รวมทั้งผู้ที่มิมีจิตใจฝักใฝ่ในลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้พิจารณาจากคำปราศรัยของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ในวาระที่แถลงนโยบายต่อสภาปฏิรูป เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2519⁴

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 324.

² วิลเลียม แบรคส์ลีย์ และคณะ, เหตุการณ์ 6 ตุลาคม ในทัศนะนักวิชาการอเมริกัน แพลโคย เอกรงค์ ริงคประทีป (พระนคร: แสงรุ่งการพิมพ์, 2522), หน้า 37-68.

³ ส. ศิวรักษ์, ปัญญาชนสยาม (กรุงเทพมหานคร: แสงรุ่งการพิมพ์, 2521), หน้า 45.

⁴ สยามจดหมายเหตุ (28 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน):

ควายนโยบายหลักของรัฐบาล นายชานินทร์ กรัยวิเชียรในลักษณะดังกล่าว เป็นผลให้นักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษาจำนวน 1000 กว่าคน¹ หนีเข้าไปในเขตที่มั่นสีแดง เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จากที่ใดเคลื่อนไหวและแพร่ขยายวงกว้างในเมืองเปลี่ยนกลับ เป็นโลกกองกำลังสำหรับเคลื่อนไหวในป่าอย่างไม่เคยมีมาก่อน ถือเป็นยุคหรือสมัยที่รุ่งเรืองมากที่สุดของพวกคอมมิวนิสต์ที่ว่าใด กลุ่มปัญญาชนเหล่านี้ส่วนมากอยู่ในกองทัพปลดแอกในฐานะนักปฏิวัติ² แม้จะเข้าไปควยเหตุผลส่วนตัวที่แตกต่างกันก็ความแค้น เช่น เคียดแค้นชนชั้นปกครอง อยากแค้น เบื่อหน่ายการเมือง หางานทำไม่ได้ อยากเป็นผู้นำ³ ฯลฯ แต่ก็มีส่วนช่วยเสริมกองกำลังได้

เพราะฉะนั้นจึงทำให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่แลดูมาโดยเฉพะากองกำลังในป่า สำหรับในเมืองพวกคอมมิวนิสต์ได้ตั้งองค์การบังหน้าเพื่อเคลื่อนไหวงานในเมือง ในระยะที่คคค 6 ตุลาคม 2519 เริ่มเข้าสู่ศาลทหารในเดือนกันยายน 2520 องค์การบังหน้านั้นคือ คณะกรรมการประสานงานกำลังรักชาติรักประชาธิปไตย ซึ่งประกาศจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2520 ผ่านสถานีวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4-6 ตุลาคม 2520⁴

¹ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและสถานการณ์ปัจจุบันในประเทศไทย (เอกสารที่ใช้อบรมตามโครงการเพื่อรักษาความมั่นคง 2522), หน้า 30.

² "สัมภาษณ์พิเศษ ปรีดี บุญซื่อ," กะวันใหม่ 3(5 มกราคม 2524): 15.

³ "ก่ออายุพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" กะวันใหม่ 3(27 ตุลาคม 2523): 13.

⁴ กร. สมชัย รักรวิจิตร, กร. สมชัยตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2521), หน้า 119.

เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน และปรึกษาหารือกับบรรดาพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง
 ชาติ ทั้งในและนอกประเทศ คณะกรรมการที่สำคัญ ๆ ประกอบด้วย นายอุดม
 ศรีสุวรรณ (ประธาน) นายบุญเย็น วอทอง (รองประธาน) ส่วนกรรมการประกอบ
 ไปด้วย นายมงคล ณ นคร นายสมัคร ชาลิกุล นายเทิกภูมิ ใจดี นายศรีชน ยอดกันชา
 นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์ นายศรี อินทป็นตี เป็นกรรมการและยูแผล+ชาว และนาย
 ธีรยุทธ บุญมี เป็นกรรมการและเลขานุการ¹ องค์การนี้ประสบผลไม่น้อยเช่นกัน
 ส่วนการเคลื่อนไหวทางบ้านกองกำลังของพวกคอมมิวนิสต์ก็ก้าวหน้าไปไม่น้อยกว่าหรือ
 มากกว่างานการเมืองก็ว่าได้ จากสถิติของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
 (กอ.รมน.) ได้บันทึกการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่กับพวกคอมมิวนิสต์ในปี 2520
 ดังนี้²

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน	523 ครั้ง
ภาคเหนือ	-"-	152 ครั้ง
ภาคกลาง	-"-	136 ครั้ง
ภาคใต้	-"-	239 ครั้ง
รวม		1050 ครั้ง

จะเห็นได้ว่าเป็นสถิติที่สูงมากกว่าทุก ๆ ปี ตั้งแต่ปี 2510 - 2523 ซึ่ง
 สร้างความสูญเสียให้กับทั้ง 2 ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นชีวิต และทรัพย์สินต้องเสียไปเป็น
 จำนวนไม่น้อย

เหตุการณ์ที่สำคัญอย่างยิ่งอีกเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งคนไทยผู้ร่วมสมัยคงยากแก่
 การลืมคือ เหตุการณ์เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2520 เหตุเกิดที่บ้านสอง อ.
 เวียงสระ จ. สุราษฎร์ธานี ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ระดมยิงเฮลิคอปเตอร์ที่นำ

¹ เรื่องเดียวกัน.

² กุศลินิติการปะทะในตารางที่ 1

หม่อมเจ้าหญิงวิภาวดี รังสิข นางสนองพระโอษฐ์ในสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ถึงแก่อสัญกรรม¹

ในระยะนี้ข่าวเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ เป็นข่าวอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์เกือบทุกวัน โดยเฉพาะในเดือนกันยายน 2520 มีการก่อกองร้ายติดต่อกันเกือบทุกวัน² จนกระทั่งสมาชิกสภาปฏิรูปได้ตั้งกระทู้ถามถึงเรื่อง การก่อกองร้ายซึ่งนายชานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีได้ตอบกระทู้ว่า

การคุกคามของคอมมิวนิสต์ไม่ใช่การก่อกองร้ายแต่เพียงอย่างเดียว แต่คอมมิวนิสต์มุ่งจะครองโลกให้โค โทไทยเป็นความหนา ที่จะมุ่งเผชิญภัยคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นศึกสามหนา ศึกหนาที่หนึ่ง คือ การก่อกองร้ายในประเทศ ศึกหนาที่สอง คือ ศึกชิงประชาชน ศึกหนาที่สาม คือ ศึกจากภายนอก ซึ่งต้องป้องกันพร้อมกันสามด้าน... ขณะเดียวกันต้องทำการปราบปรามไปควบ³

จากการใช้นโยบายปราบพวกคอมมิวนิสต์เป็นหลักของรัฐบาลนายชานินทร์ กรัยวิเชียร แทนที่พวกคอมมิวนิสต์จะลดน้อยลง กลับมากขึ้น ท่านองยิ่งปราบยิ่งโต และเป็นสมัยที่สถิติการปะทะกันสูงมาก นอกจากนั้นยังดำเนินนโยบายที่เด็ดขาดจนเกินไป ปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์มีการสั่งปิดหนังสือรายวัน 13 ฉบับ ควบประกาศคณะปฏิรูปฉบับที่ 5⁴ ทำให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนและหนังสือพิมพ์ถูกรุกรอนไปมาก ตลอดจนหนังสือและภาพประเภทที่ถือว่า "ก้าวหน้า" ก็ถูกสั่งห้ามอ่านและเผยแพร่

¹ ไทยรัฐ (ปีที่ 17 ฉบับที่ 6968 วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2520): 1

² ตะวันออกปริทัศน์ (30 กันยายน 2521): 4-5.

³ สยามจดหมายเทศุ 2(3 ก.พ. 2520): 125.

⁴ "วิเคราะห์บทบาทหนังสือพิมพ์ในยุคปฏิรูป" อาทิตย์ (20 กันยายน 2520):

กลายเป็นหนังสือคองห้าม 204 รายการ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย¹

นอกจากรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ปกครองประเทศโดยการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไปแล้ว ยังดำเนินนโยบายระหว่างประเทศผิดพลาดด้วย เพราะฉะนั้นในวันที่ 20 ตุลาคม 2520 พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ จึงได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจรัฐบาลอีกครั้งหนึ่ง และพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี² เพื่อดำเนินการบริหารหรือปกครองประเทศต่อไป

การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ เป็นระยะที่มีจำนวนผู้ร่วมงานปฏิวัติมากที่สุด ช่วงระยะเวลาจากปี 2516 - ปี 2520 เป็นช่วงที่มีจำนวนมากกว่าที่แล้ว ๆ มา และเป็นจำนวนไม่น้อยที่จัดเป็นปัญญาชน หรือชนชั้นระดับสมองประเทศ มีทั้งนักการเมือง ครูอาจารย์ แพทย์ วิศว และนิสิต นักศึกษา ดูแล้วน่าจะเป็นโอกาสที่ดีที่สุดของพวกคอมมิวนิสต์ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่ความเป็นจริง ที่ปรากฏในระยะถัดไป กลับเป็นว่า จากที่มากด้วยจำนวนคน และความคิด แทนที่งานปฏิวัติจะดำเนินไปสู่เป้าหมาย พบกับความสำเร็จด้วยดีและรวดเร็ว กลับเป็นความแตกแยกกันทางความคิด นำไปสู่การกลับออกจากป่ามาสู่เมือง

3. ระยะการแตกแยกหรือระยะเสื่อม (พ.ศ. 2521 - 2523)

ในช่วงคณปี 2521 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ยังอยู่ในระดับที่ขยายตัวเกือบทุก ๆ ด้าน อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากปี 2520 เพราะโคกกำลังคนและความคิดถึงกลาวแล้ว กองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทยก็ได้พัฒนาไปหลายด้าน เช่น การตั้งกองกำลังปลดแอกประชาชนมุสลิม การขยายและยกระดับ

¹ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 99 ตอนที่ 18 และตอนที่ 97 คุรายละเอียด ในภาคผนวก.

² บุญทรง สรวุฑ, 15 นายกรัฐมนตรีไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสริมวิทย์บรรณาการ, 2521), หน้า 28.

รูปแบบการสู้รบการพัฒนาบ้านกำลังอาวุธ¹ แต่สำหรับงานแนวร่วมในเมือง กล่าวได้ว่า เกิดการสูญเสียในงานบ้านนี้ แต่หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางบ้านผู้นำคณะรัฐบาล จากรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นรัฐบาลของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ ได้ผ่อนคลายความเคียดแค้น ให้สิทธิเสรีภาพในต่าง ๆ สร้างบรรยากาศหรือสภาพทั่วไปให้เป็นไปในลักษณะที่ต่างกับยุคของรัฐบาลนายธานินทร์ เป็นต้นว่า

1. ได้ปลดปล่อยนักโทษการเมือง
2. ยกเลิกมาตรการการกวาดล้างหนังสือพิมพ์
3. เปิดโอกาสให้สหภาพแรงงาน
4. ยกเลิกเคอร์ฟิว
5. เชื่อเชิญให้พวกปัญญาชนที่ลี้ภัยออกนอกประเทศกลับเข้ามาได้
6. และจะจัดให้มีการเลือกตั้งในเดือนเมษายนปีหน้า⁽²⁵²²⁾

นอกจากนั้นนโยบายทางบ้านต่างประเทศก็ได้เปลี่ยนไปจากแนวเดิมเช่นกัน กลับผูกมิตรไมตรีกับบรรดาผู้นำของประเทศที่แตกต่างกันในเรื่องระบบการปกครอง เช่น จีน เวียดนาม ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนเคยขัดแย้ง และเผชิญหน้ากันมาก่อน³

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้เปลี่ยนสภาพจากที่เคยมีสถิติในการต่อสู้หรือปะทะสูง กับลดจำนวนครั้งพร้อมกับจำนวนกองกำลังลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งเห็นได้จากสถิติการปะทะกับเจ้าหน้าที่ในปี 2520 มีจำนวน 1050 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2521 มีจำนวนปะทะ 967 ครั้ง และเมื่อมาถึงปี 2522 มีจำนวน 732 ครั้ง⁴ ที่เป็นเช่นนั้นนอกจากจะเป็นการดำเนินนโยบายภายในประเทศและต่างประเทศของรัฐบาลชุดใหม่แล้ว ยังมีสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์อ่อนตัวลง

4 ประการคือ

¹ "วิเคราะห์ พคท. ปี 2522", ปฏิญญา 18 (16-31 ธันวาคม 2521): 24.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

⁴ กุฏารางในหน้า 114.

1. ความขัดแย้งในอินโดจีน
2. ความขัดแย้งในพม่า
3. การลอมปราบของเจ้าหน้าที่ของรัฐครั้งใหญ่
4. การประกาศใช้คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 (ลว. 23 เม.ย. 23)

1. เกี่ยวกับความขัดแย้งในอินโดจีน ที่จริงเป็นผลต่อเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับจีนจนถึงขั้นแตกหักในปี พ.ศ. 2505¹ (ดูรายละเอียดในบทที่ 3) และความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนาม รวมทั้งกรณีเวียดนามบุกกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2522 จากเหตุนี้ทำให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างจีน เวียดนาม และกัมพูชา ได้ชัดเจน² นอกจากนั้นยังทำให้เห็นถึงนโยบายที่แท้จริงของจีน คือ จีนต้องการคอบโกมเวียดนาม และเพื่อกำจัดอิทธิพลของรัสเซียในย่านนี้³

เหตุการณ์นี้ได้ส่งผลกระทบต่อวงการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ด้วยกันคือการประกาศคัดความสัมพันธ์กับเวียดนามรวมทั้งการที่พรรคประชาชนลาวปฏิบัติเป็นปฏิบัติกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกับรัฐบาลไทยในการต่อต้านพวกคอมมิวนิสต์ไทยกามเขตกายแค้น⁴ เป็นผลให้กองกำลังกบฏอาวุธของฝ่ายฐานที่มั่นจากเขตกายแค้น⁵ ซึ่งพักกับกัมพูชา ไปสร้างฐานใหม่ในภาคเหนือและที่สำคัญ พวกคอมมิวนิสต์ไทยก็ถูกขับไล่ออกมาจากลาว ซึ่งทำให้การแบ่งสายของพวกเขา

¹ พล. อ. สายหยุด เกิดผล, ดร. สมชัย รัถวิจิตร, อนาคตไทย, หน้า 34.

² กลุ่มเพื่อนไทยในยุโรป, วิกฤตการณ์ฝ่ายก้าวหน้าไทยในปัจจุบัน, หน้า 82.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ กองบรรณาธิการสยามนิกร, พท. บนสถานการณ์ปฏิวัติ, หน้า 90.

⁵ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 335.

คอมมิวนิสต์จีนขึ้น ระหว่างสายจีนกับสายเวียคนาม - รัสเซีย กวายเป็นผลถึงกล่าว
จึงทำให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้อ่อนลง

2. ความขัดแย้งในพรรค ความขัดแย้งในพรรคที่ส่งผลกระทบต่อ
การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์มีหลายลักษณะ เป็นดังนี้

2.1 ความขัดแย้งเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย
คือฝ่ายหนึ่งยอมรับแนวทางของจีน เน้นชนบท อีกฝ่ายหนึ่ง เสนอให้มีการเคลื่อนไหว
ในเมืองและใช้แนวทางของรัสเซีย (ครูสซอพ) ฝ่ายนี้เช่น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร
ชิน บัวอ่อน อิศนีย์ พลจันทร์¹

2.2 ความขัดแย้งจากการวิเคราะห์สังคมไทย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าสังคมไทย
เป็นแบบ "กึ่ง เมือง ขึ้นกึ่ง สักกินา" อีกฝ่ายหนึ่งเป็นแบบ "ทุนนิยมกึ่ง เมือง ขึ้น" ในเมื่อวิเคราะห์
ต่างกัน แนวทางปฏิบัติก็ต่างกัน จึงก่อให้เกิดการโต้แย้งทางความคิด และนำไปสู่การ
ออกไปมอมตัวของอีกฝ่ายหนึ่ง²

2.3 การแตกหักการเบ็ดเสร็จของกลุ่มผู้นำในพรรค ความหลักมคติที่
ประชุมสมัชชา ถือเป็นสูงสุด แต่ที่ผ่าน ๆ มาผู้นำในพรรคจะถือความคิดของกลุ่มผู้นำ
เป็นใหญ่³ จึงนำไปสู่ความขัดแย้ง และนำไปสู่การแตกแยกในระยะต่อไป

2.4 ความขัดแย้งกันแนวร่วม การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์
ที่อ่อนลง เพราะแนวร่วมแยกออกไปเป็นประการสำคัญ (ดูรายละเอียดในบทที่ 3)

3. การล้อมปราบของเจ้าหน้าที่ครั้งใหญ่ การล้อมปราบของเจ้าหน้าที่ครั้ง
นี้เน้นความสำคัญ ถึงโอกาสทำลายฐานที่มั่นที่กำลังอ่อนตัว หรือฐานที่กระทบกระเทือน

¹ "วิกฤตการณ์สี่ก้านของ พท. ในทัศนะของ ผปง," วิเคราะห์ 1(21-
27 มิถุนายน 2524): 39.

² เรื่องเดียวกัน.

³ ธิดา ถาวรเศรษฐ์ , เพลงโคจรการ, ป่าแตก, หน้า 157.

จากสถานการณ์อินโดจีน โดยการทำลายเส้นทางลำเลียงและขนส่ง ในการที่กองย้าย
ฐาน¹ ซึ่งเป็นผลให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ต้องอ่อนกำลังลง

4. การประกาศใช้คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/23 คำสั่งนายกรัฐมนตรี
ที่ 66/23 เป็นการประกาศใช้นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะพวกคอมมิวนิสต์¹ โดย
คำสั่งนี้ประกาศใช้ในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี แทน พลเอก
เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ซึ่งได้ประกาศลาออกกลางสภา² ความสำคัญของนโยบายนี้
อยู่ที่ เป็นนโยบายประชาธิปไตย ต้องการเอาประชาธิปไตยไปชนะพวกคอมมิวนิสต์
เพราะฉะนั้นในรายละเอียดของนโยบาย จึงได้กล่าวไว้อย่างแน่ชัดว่า³

จะท่องจำจักเงื่อนไซสงคราม อันใดแก่อ่านาจุเณ็จจุการ
อิทธิพล และอ่านาจุมีคิไทมกไป... เพราะสิ่งเหล่านี้
เป็นบ่อเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคมวิจิตรอนสิทธิเสรี
ภาพของประชาชนเสรีภาพในทางการเมือง เศรษฐกิจ
และสังคม ประชาชนถูกกดขี่ขูดรีด เกิดความทุกข์แสน
สาหัส ในที่สุดก็ของหันหน้าเขวป่า ไปจับอาวุธต่อสู้เจ้า
หนาท นโยบายนี้เปิดโอกาสใหญ่อยู่ในป่า ออกมาต่อสู้
ในทางสันติ.....

ในคำานที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ คำสั่งนี้กล่าวไว้ว่า

การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ งานการเมือง เป็น
สิ่งชี้ขาด..."

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ "66/23 เชนญเณคัจการ," แม่ทัพนายทุก พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพ
มหานคร: หจก. เกษมการพิมพ์, 2526), หน้า 223.

² ไม่ปรากฏผู้แต่ง, ข่าวทะเลนโยบายกองทัพ (กรุงเทพมหานคร:
บริษัททวงการ), หน้า 15.

³ ุรายนละเอียดในภาคผนวก.

ซึ่งหมายความว่า การต่อสู้เพื่อเอาชนะพวกคอมมิวนิสต์ของใช้การเมือง
นำหน้าการทหาร

สำหรับช่วงที่ประกาศใช้คำสั่งนี้มีความเหมาะสมมากเนื่องจาก

1. เป็นระยะที่การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์กำลังอ่อนลง อันเป็น
ผลมาจากการแตกแยกกันเองมาตั้งแต่ปี 2522 ประจวบกับการล้อมปราบของเจ้า
หน้าที

2. เนื่องจากสถานการณ์ในอินโดจีนจากกรณีที่เวียตนามเข้ายึดกัมพูชา
ในปี พ.ศ. 2522 ทำให้เกิดความระส่ำระสายและสับสนทางความคิด

3. เมื่อเป็นเช่นนั้น ทางรัฐบาลก็ได้ประกาศให้ออกมาจากป่า เพื่อมา
ดำเนินการต่อสู้ในทางสันติ หรือเพื่อร่วมกันพัฒนาชาติ

ถ้อยนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นนโยบายที่ขานรับสถานการณ์ของ
การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์อย่างได้จังหวะ หรือมีความเหมาะสมมาก ทำให้
พวกคอมมิวนิสต์ได้ทะยอยกันออกมาอมกัวตอกองทัพภาคในแต่ละภาคอย่างที่ไม่เคย
ปรากฏมาก่อน

ปัญหาการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ก็ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ เพราะ
ฉะนั้นเมื่อถึงช่วงนี้ การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ก็ชะงักไประยะหนึ่ง ซึ่งก็มีใ
หมายความว่า ปัญหานี้จะหมด ส่วนจะมีการเคลื่อนไหวในลักษณะใด ก็เป็นเรื่องที่จะ
ต้องศึกษาในระยะต่อไป เป็นทันว่าการประชุมสมัชชาครั้งที่ 4 ได้ลดประการใด
หรือการเคลื่อนไหวในลักษณะ 3 เขกยุทธศาสตร์ 2 แนวรบ หรือ 3 เขกยุทธศาสตร์
5 แนวรบ 7 พรรคเป็นประการใด

ค. การจัดตั้งองค์การ

นับตั้งแต่ประกาศตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยขึ้น เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2485 การขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยดำเนินมาอย่างค่อเนื่องภายใต้ระเบียบการของพรรค ซึ่งได้กำหนดบรรทัดฐานในการจัดตั้งพรรค จัดตั้งมวลชน จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าคอมมิวนิสต์ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการจัดตั้งพรรค ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าพรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองที่มีระเบียบวินัย เข้มแข็ง เกิดชวาท และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างสมบูรณ์ จัดตั้งขึ้นตามระบอบประชาธิปไตยรวมศูนย์ หมายความว่าเมื่อส่วนมากหรือหน่วยนำ ที่มีสิทธิในการเข้าร่วมประชุมออกความเห็นหรือลงมติให้เสนอโยบายหรือวิธีการดำเนินงานอย่างไรแล้ว ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุนี้ องค์การนำทุกระดับชั้นของพรรคจึงมีหน้าที่ดำเนินงานต่าง ๆ ของพรรคในแต่ละระดับ ภายใต้การชี้นำขององค์การระดับสูง

กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์, คู่มือการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์: การรักษาความปลอดภัยในชนบท, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อำนวยการประสานงาน กอ.รมน. 2517), หน้า 6-20; ชุมมนุวรรณศิลป์ ธรรมศาสตร์, เสริมทฤษฎี (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 140-146; ใหญ่ โจรจันสูวณิชกร, "การรักษาความปลอดภัยในระดับตำบล หมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 14-15.

ขึ้นไป หรือเรียกว่า "ชั้นบน"¹ โดยไม่มีเงื่อนไข

ซึ่งตามหลักที่กล่าวมา ได้แบ่งชั้นต่าง ๆ ในการดำเนินงาน โดยมีองค์การ
นำในแต่ละชั้นดังนี้²

1. ในระดับชาติ มีสมัชชาผู้แทนทั่วประเทศ คณะกรรมการกลาง และ
ที่ประชุมผู้แทนทั่วประเทศ
2. ในระดับจังหวัด หรือรวมจังหวัดมีสมัชชาผู้แทนประจำจังหวัดหรือรวม
จังหวัดและที่ประชุมผู้แทนประจำจังหวัดหรือรวมจังหวัด
3. ในระดับอำเภอ มีสมัชชาผู้แทนประจำอำเภอ คณะกรรมการอำเภอ
และที่ประชุมผู้แทนประจำอำเภอ
4. ในระดับตำบล มีสมัชชาผู้แทนตำบล หรือที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกทั้ง
ตำบล คณะกรรมการตำบลและที่ประชุมผู้แทนของตำบล
5. สำหรับโรงงาน เหมือนแร่ หมู่บ้าน โรงเรียน ฯลฯ แต่ละแห่งมีที่
ประชุมใหญ่ของสมาชิกทั้งหมด คณะกรรมการของหน่วย และที่ประชุมผู้แทนของหน่วย

สำหรับรูปแบบทางด้านการบริหารนั้น พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ได้จัดระบบของค่านำระดับสูงไว้ดังนี้คือ³

1. คณะกรรมการกลาง มีองค์การนำสูงสุดในระดับชาติ คณะกรรมการกลาง
เป็นผู้เลือกตั้งกรรมการการเมือง กรรมการสำนักเลขาธิการ และเลขาธิการ
คนที่ 1 ซึ่งหมายถึง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยนั่นเอง เลขาธิการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹พลตรีจวน วรรณรัตน์, "การกำหนดแนวความคิดและหนทางปฏิบัติใน
การป้องกัน และปราบปรามการก่อการร้ายในประเทศไทย" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2518), หน้า 22.

²วฤทธิ ชินสาย และคณะ, พคท.วันนี้, หน้า 56

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

คนที่ 1 จะดำรงตำแหน่งประธานกรรมการกลาง ประธานกรรมการเมือง และ
ประธานสำนักเลขาธิการ ด้วย

2. กรรมการกรรมการเมือง เป็นองค์การนำส่วนกลางของพรรค และ
สำนักงานทั้งปวงของพรรค ในระหว่างก่อนและหลังสมัยประชุมของคณะกรรมการกลาง

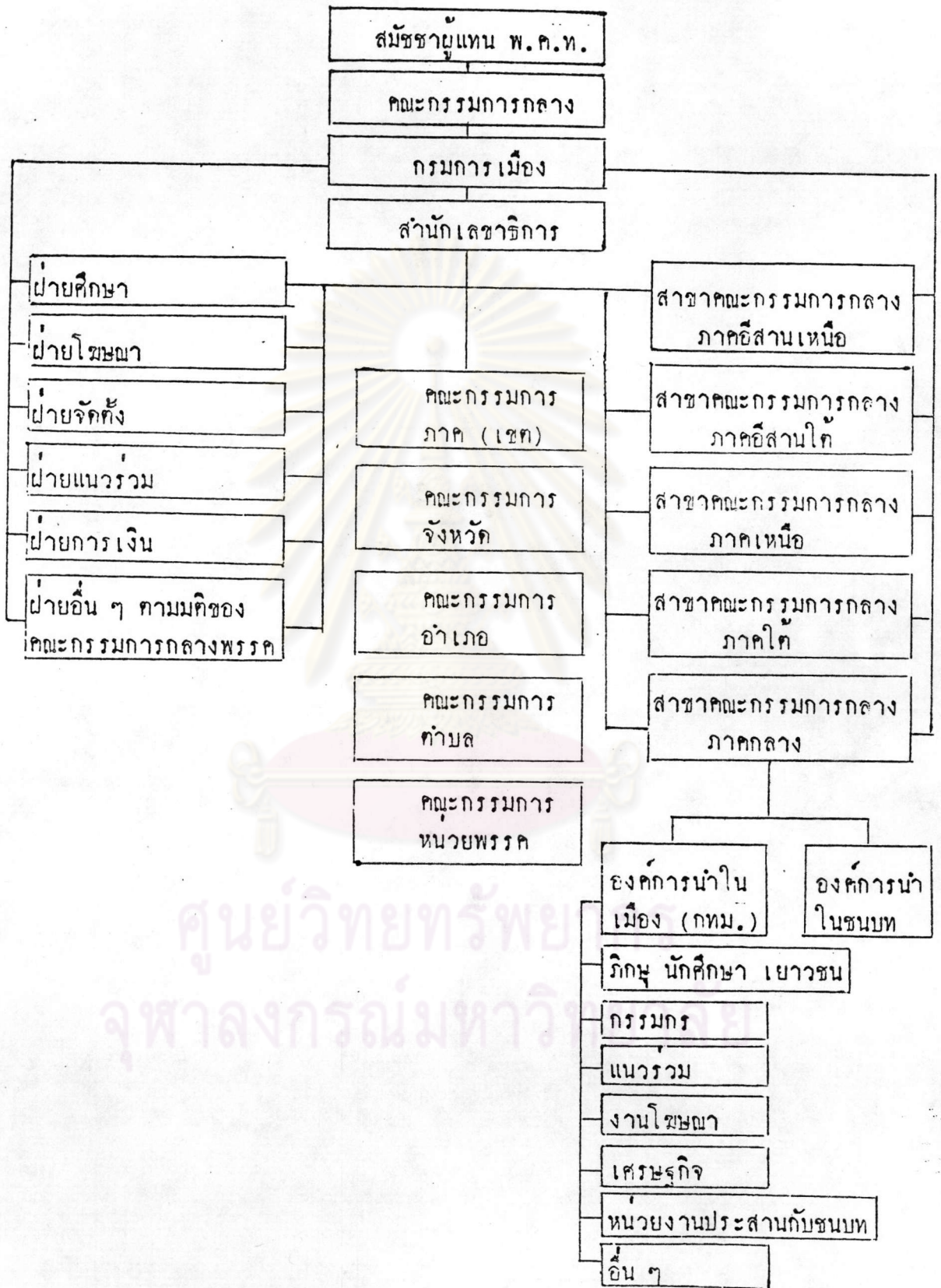
3. สำนักเลขาธิการ มีหน้าที่จัดการงานประจำวันของงานส่วนกลาง ตาม
มติกรรมการกรรมการเมือง

องค์การนำในชั้นที่ต่ำกว่าสำนักเลขาธิการนั้น พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ได้แบ่งออกเป็นฝ่าย ๆ ที่สำคัญ เช่น ฝ่ายการเมือง ฝ่ายทหาร ฝ่ายจัดตั้ง ฝ่าย
โฆษณา ฝ่ายเศรษฐกิจ ฝ่ายแนวร่วม และยังได้จัดตั้งสาขาคณะกรรมการกลางประจำ
ภูมิภาค ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นองค์การนำของคณะกรรมการจังหวัด อำเภอ ตำบล
และหน่วยของพรรคภายในภูมิภาคนั้น ความสำคัญ ทั้งโครงสร้างการจัดตั้งของพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงที่รัฐบาล
ใช้อำนาจ ใช้ความเด็ดขาด และความรุนแรงเป็นหลักในการต่อต้านแล้ว จะเป็นผล
ให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ขยายตัวออกไปถึง ไก่กล้ามาแล้ว

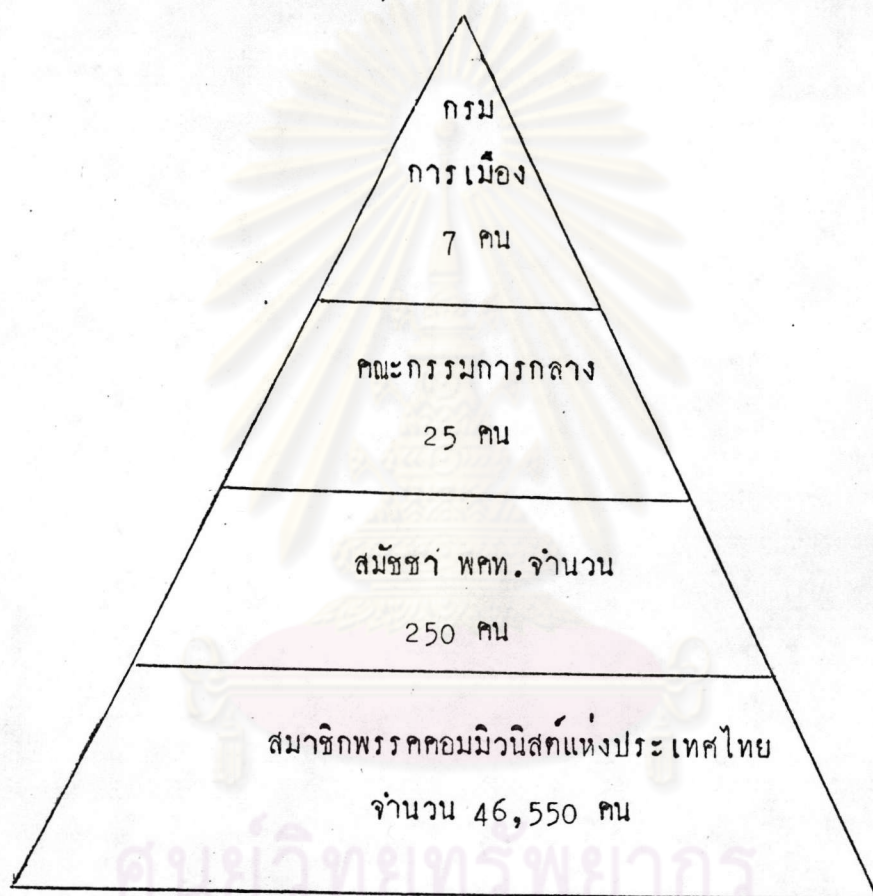
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างการจัดตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย¹

¹พล ท.ท. สัจจา จันทนะเสวี, "การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย", โรเนียว เอกสารคำบรรยายของมหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, (2521).

การจัดตั้งรูปแบบพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย¹

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลับมาก

¹ประสิทธิ์ ไชยทองพันธุ์, การต่อสู้ของพรรคคอมมิวนิสต์ไทย, (พระนคร: ชนประทีปการพิมพ์ 2518), หน้า 63-68

คณะกรรมการกลางแบ่งการดำเนินงานออกเป็นการจัดตั้งกิ่งที่กล่าวมาข้าง
 กัน สำหรับงานด้านการเมืองซึ่งกรมการเมืองเป็นผู้บริหารงานเรียกว่า "ศูนย์การนำ"
 ของพรรค

ศูนย์การนำหรือกรมการเมือง 7 คน¹ นั้นคือ (1) ทรง นพคุณ หรือ
 "สหายมา" หรือ โปสง แซ่ลิ้ม (2) วิรัช อังคदार หรือ "จางหยวน" (3) อุกม
 ศรีสุวรรณ (4) คำวิ เรืองสุธรรม หรือสหายกิ่งหรือหวังอู๋ (5) เจริญ วรณงาม
 หรือ มิทร สมานันท์ (6) ชง แจ่มศรี (7) ประสิทธิ์ ทะเพียนทอง ความเห็นของ
 ศูนย์การนำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยไม่เป็นเอกฉันท์ แต่เกิดความเห็น
 แยกต่างกันอย่างแล้ว 4 คนเชื้อสาธารณรัฐประชาชนจีน อีก 3 คนไม่เห็นด้วย แต่เมื่อ
 มติออกมาแล้วก็จะพากัน 3 ต่อ 4 ตลอดมา คนที่เห็นด้วยกับจีนอย่างเด็ดเดี่ยวคือ
 ทรง นพคุณ, วิรัช อังคदार, อุกม ศรีสุวรรณ, คำวิ เรืองสุธรรม 3 คนไม่เห็นด้วย
 กับข้อเสนอของจีนคือเจริญ วรณงาม, ชง แจ่มศรี, ประสิทธิ์ ทะเพียนทอง ในเมื่อ
 มติของ "ศูนย์การนำ" ไม่เป็นเอกฉันท์ เป็นชนวนสำคัญก่อให้เกิดการขัดแย้งใน "ศูนย์
 การนำ" ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย"²

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ "ปึกวิหุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
 ไทยถูกชายทอกลาด" ชาวไทยนิกร 3(23 กรกฎาคม 2522): 14.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

รายชื่อคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย¹

1. นายเจริญ วรรณงาม
2. นายวิรัช อังคदार
3. นายทรง นพคุณ
4. นายอุคม ศรีสุวรรณ
5. นายคำวิ เรืองสุวรรณ
6. นายประสิทธิ์ ทะเทียนทอง
7. นายธง แจ่มศรี
8. นายศักดิ์ สุภาเกษม
9. นายอัศนี พลจันทร
10. นายสุวิทย์ เนียมสา
11. นายพโยม จุฬานนท์
12. นายเปลื้อง วรรณศรี
13. นายเชาว์ พงษ์พิชิต

¹ รายนามคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นายทรง นพคุณ เป็นเลขาธิการพรรค คณะกรรมการพรรค 24 คนเท่าที่ทราบนาม 15 คน นายพโยม จุฬานนท์ นายเปลื้อง วรรณศรี นายวิรัช อังคदार นายอัศนี พลจันทร นายเจริญ วรรณงาม นายประสิทธิ์ เทียนศิริ นายพิชิต ๗ สุโขทัย นายประสิทธิ์ ทะเทียนทอง นายอุคม ศรีสุวรรณ นายเชาว์ พงษ์พิชิต น.ส.นิต พงษ์คาบเพชร นายศักดิ์ สุภาเกษม นายคำวิ เรืองสุวรรณ นายสิน เติมลิ้ม นายประจวบ เรือง-รัตน์ ฯลฯ ฐานปฏิบัติการพวกนี้รวมทั้งสถานีวิทยุเสียงประชาชนอยู่ที่คุนหมิง ทางตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คุนยาละเอียงจาก ประชาชาติรายวัน (ฉบับประจำวันที่ 29 พฤศจิกายน 2517): 1, 12; องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง, วิเคราะห์คอมมิวนิสต์ (กรุงเทพมหานคร: โพร่สามก้นการพิมพ์ 2518): 322.

14. นางนิต พงษ์คาบเพชร
15. นายประสิทธิ์ เทียนศิริ
16. นายประจวบ เรืองรัตน์
17. นายเลียง ภิรมย์นาม
18. นายประสงค์ อรุณสันศิริโรจน์
19. นายสิน เติมคุ้ม
20. นายหุ้ แซ่ลิม
21. นายมาโนช เมฆางกูร

หมายเหตุ : คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมี 25 คนทราบชื่อแล้วคามรายชื่อข้างต้น (เอกสารลับ) กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2522

คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเมื่อพิจารณาภูมิหลังของบุคคลเหล่านี้โดยรวมแล้ว พบว่าคนเหล่านี้มีอายุโดยเฉลี่ย 60 ปี คือเกิดระหว่าง พ.ศ. 2458 - 2465 ยกเว้น นายเจริญ วรรณงาม ซึ่งนับเป็นคนที่อายุน้อยที่สุดคือเกิด พ.ศ. 2470 และมีบทบาทในพรรคมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพรรค นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มที่ไปศึกษาที่สถาบันมาร์กซ์ - เลนิน ในกรุงปักกิ่ง ระหว่าง พ.ศ. 2495 - 2500 อีกด้วย แต่ไม่อาจจะบอกได้อย่างแน่ชัดว่าใครเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการบริหารของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และจากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้เขียนคิดว่ากลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลในการบริหารงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยน่าจะไล่แกบุคคลต่อไปนี้ คือ นายทรง นพคุณ นายวิรัช อังคदार นายเจริญ วรรณงาม นายชง แจ่มศรี และ นายอุดม ศรีสุวรรณ โดยศึกษาจากภูมิหลังของคนเหล่านี้จากข้อมูลเท่าที่จะหาได้ ซึ่งมีอยู่จำกัด พบว่าคนเหล่านี้เคยมีบทบาทและอิทธิพลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 และคิดว่า ปัจจุบันก็น่าจะยังคงมีบทบาทอยู่ต่อไป บทบาทโดยย่อของบุคคลเหล่านี้เท่าที่รวบรวมได้คือ

นายทรง นพคุณ เป็นคนไทย เชื้อชาติจีน และเป็นผู้นำคนหนึ่งในภาคเหนือ¹ นายวิรัช อังคदार ชื่อจ๊กคั้ง "ลุงสวน" หรือ "เที่ยง" ชื่อระหว่างศึกษาสถาบันมาร์กซ์ - เลนิน กรุงปักกิ่ง "จางหยวน" เกิดราวปี พ.ศ. 2464 ที่จังหวัดศรีสะเกษ บิดามารดาเป็นคนจีน เขาเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2485 ปัจจุบันอายุ 59 ปี (พ.ศ. 2524)² เราไม่สามารถวิเคราะห์ลงไปแน่ชัดถึงเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ที่ใช้ชื่อ มิตร สมานันท์ พันเอก (พิเศษ) หมาย พงศ์สิฏานนท์ ได้กล่าวว่า "ไม่มีหน่วยข่าวทางราชการหน่วยใดที่ทราบชัดลงไปว่าใครคือเลขาธิการพรรคคนที่ 1 ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่แท้จริง³ ในอดีต นายทรง นพคุณ เคยเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย⁴ แต่ในระยะต่อมาเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมักจะใช้ชื่อ

¹ Fragmented Guerrillas, Far Eastern Economic Review (12 May 1972): 25.

² กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, สมุดปกขาวประชาชนควรรู้, หน้า 24-25.

³ "โฉมหน้า มิตร สมานันท์;" ข่าวไทยนิกร 3(27 พฤศจิกายน 2521) : 8.

⁴ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย, หน้า 269 อ้างใน สมุดปกขาวของกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ 2515; ประชาชาติรายวัน (29 พฤศจิกายน 2517): 1, 12.

"มิตร สมานันท์"¹ แต่ใน "ศูนย์การนำ" บุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิดของพรรคคอมมิวนิสต์คือ วิวัช อังคदार เพราะรับผิดชอบทั้งงานในเมืองและงานในป่า การที่วิวัชสามารถมีอิทธิพลเพราะวิวัชเป็นคนสนิทของ สีจี้ ซิน ผู้นำสาขาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งประเทศไทย ราวปี พ.ศ. 2492 - 2493 มีการยุบสาขาของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สีจี้ ซิน และกลุ่มของเขาได้เดินทางกลับไปรับผิดชอบงานในประเทศจีน โดยประจำอยู่ที่แผนกไทยค่านึกคอกับพรรคคอมมิวนิสต์ของกระทรวงวิเทศสัมพันธ์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และวิวัชเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับผิดชอบคอกกับทางสาธารณรัฐประชาชนจีนและรับความคิดของเหมาเจ๋อตุงที่ถ่ายทอดมายังพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย² ซึ่งแนวร่วมคนหนึ่งคือ นายบุญส่ง ชเลธร ใ้ให้สัมภาษณ์ว่าเคยพบวิวัช (จางหยวน) ปรากฏว่าท่านผู้นี้มีเชื้อสายจีนเต็มตัว ทุกไทยไม่ค่อยซัด³ วิเคราะห์ไ้ได้ว่าผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ไม่มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่เปี่ยมด้วยบารมีตามแบบทฤษฎีของผู้นำเปี่ยมด้วยบารมี

¹ "มิตร สมานันท์" คือ เจริญ วรณงาม ชื่อจกตั้ง "บุษบา" หรือ "ค้อ" เป็นราษฎรอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อายุ 55 ปี เขาเคยเดินทางไปศึกษาที่สถาบันมาร์กซ์ - เลนิน กรุงปักกิ่ง ใช้ชื่อจีนว่า "เงินเจีย" เป็นเวลา 5 ปี พ.ศ. 2504 ได้รับเลือกเป็นสมาชิกกรรมการกลางและคณะกรรมการกลางและคณะกรรมการกรมการเมือง ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย กองบรรณาธิการ สยามนิกร, คนป่า (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อาทิตย์, 2522) หน้า 11 - 12; อีกคานหนึ่ง คากว่าเลขาธิการพรรคคนที่ 1 คือมิตร สมานันท์ พ.ศ. 2494 คนค้อมาคือ ทรง นพคุณ แล้ว พ.ศ. 2511 เป็น เจริญ วรณงาม โดยใช้ชื่อ มิตร สมานันท์ ุราย ละเอียคจาก "โฉมหน้า มิตร สมานันท์," ชาวไทยนิกร 3(9 กรกฎาคม 2522): 17.

² "จางหยวนประธานาธิบดีคนแรกของไทย," ชาวไทยนิกร 3(9 กรกฎาคม 2522): 17.

³ "สัมภาษณ์พิเศษ บุญส่ง ชเลธร," ชาวไทยนิกร 3(30 กรกฎาคม 2522):

ของ Max Weber อย่างเช่น โฮจิมินห์¹ เหมาะเจาะกับ กลุ่มศูนย์การนำ และผู้นำพรรค นั้นเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณลักษณะผู้นำเปี่ยมด้วยบารมี เป็นกลุ่มบุคคลสูงอายุ อายุเฉลี่ย 60 ปี เป็นกลุ่มบุคคลที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้จักแม้แค่ชื่อเสียงเรียงนาม ความขัดแย้งภายใน พรรคนั้นมีมาก่อนหน้านี้แล้ว การที่สมาชิกพรรคระดับสูงและสมาชิกพรรคสมบุรณ์บางคน ได้หลีกเลี่ยงพรรค² แต่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับพรรคมากเท่ากับแนวร่วมปัญญาชนได้ออกจาก ป่าแล้วมาโจมตีพรรค การไม่ยอมรับและศรัทธาผู้นำพรรคโดยโจมตีว่ามีเชื้อชาติจีน³ ชาติการยอมรับเอาทฤษฎีแนวความคิดของ เหมาะเจาะกับ ไม่สามารถกำหนดบทบาทของ

¹ คุรายละเอียดยกจาก กนลา (สุขทานิช) เอกแสงศรี "โฮจิมินห์กับทฤษฎี "ผู้นำเปี่ยมด้วยบารมี" วารสารสังคมศาสตร์ 12(เมษายน 2518): 1-6.

² กรณีของ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร, ฉิน บัวอ่อน เคยมีการต่อสู้ทางค่าน ความคิดทางการเมืองกับพรรคมาก่อน คุรายละเอียดยก "ความขัดแย้งในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" ทันสมัย 3(21 กุมภาพันธ์ 2524): 11; วุทธิ ชินสาย (คณะ) พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยวันนี้, (กรุงเทพมหานคร: พิทักษ์ประชา, 2523): 276.

³ "กองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทยภาคใต้ การปฏิวัติลงสู่เขตเมือง," มาตุภูมิ 7(18 มกราคม 2523): 7; "จางหยวนประธานาธิบดีคนแรกของไทย" ข่าวไทยนิกร 3(9 กรกฎาคม 2522): 17-18; "สัมภาษณ์ พิเศษ บุญส่ง ชเลธร" ข่าวไทยนิกร 3(30 กรกฎาคม 2522): 14.

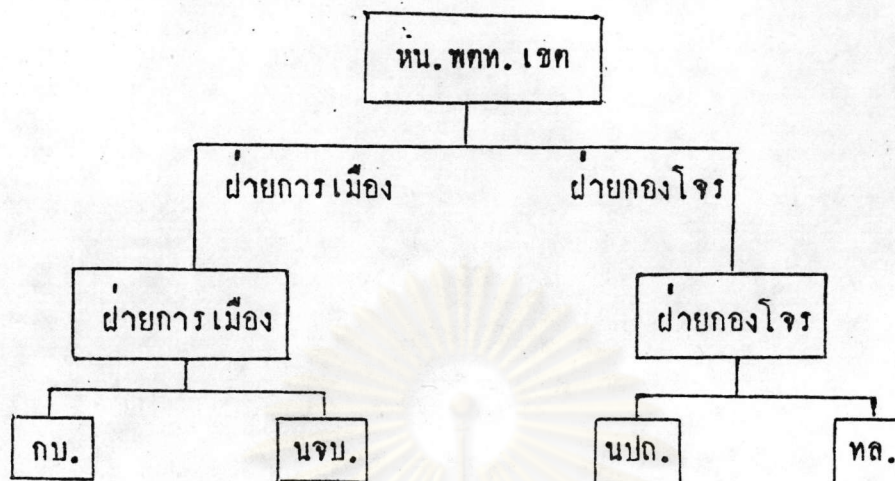
ตนเอง ได้ และขาดความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ¹

การจัดตั้งหน่วยงานขององค์การพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

การจัดตั้งหน่วยงานย่อยภายใต้การบังคับบัญชาของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยระดับเขต พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้แบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายการเมืองและฝ่ายการทหาร (กองกำลังติดอาวุธ) ฝ่ายการเมืองแบ่งหน่วยออกเป็น 2 หน่วยคือหน่วยกรรมการบ้าน (กบ.) กับหน่วยประจำบ้านหรือกองกำลังประจำหมู่บ้าน (นจบ.) ฝ่ายทหารคือกองกำลังติดอาวุธหรือกองโจรซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทย (ทปท.) ระดับเขตแบ่งออกเป็น 2 หน่วย คือหน่วยประจำถิ่นและหน่วยทหารหลัก ดังนั้นองค์การการจัดตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจึงมีหน่วยงานย่อยภายใต้การบังคับบัญชารวม 4 หน่วยดังกล่าวนั้นแล้ว (ดูแผนภูมิประกอบ)

¹ "สัมภาษณ์ ทองปึกษ์ เพียงเกษ" เส้นทาง (12 - 18 พฤษภาคม 2523): 44; "ต่อมา ไซลานงานชายพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในสายตากอ.รมน," มาตุภูมิ 6(19 กันยายน 2522): 6 ; เสกสรรค์ ประเสริฐกุล กล่าวไว้ในคำสัมภาษณ์คอนิคยสาร "ตะวันใหม่" ว่า "จุดอ่อนที่สุดของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็คือเวทีการเมืองภายในประเทศจำกัดและขาดความเป็นอิสระในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีระบบการเมืองภายในของตัวเองแข็งตัวเกินไป จาก "สัมภาษณ์พิเศษ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล" ตะวันใหม่, 3(19 มกราคม 2524): 14-20; "จะสู้อย่างไร วิถีไหน" มาตุภูมิ 7 (6 กุมภาพันธ์ 2524):

องค์การจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยระดบเขต¹

หน่วยกรรมการบ้านซึ่งมีแกนบ้านเป็นหัวหน้า มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นหน่วยส่งกำลังบำรุงให้แก่กองโจร ทั้งนี้รวมทั้งงานเศรษฐกิจ เช่น การจัดหาอาหาร
2. ทำหน้าที่หาข่าว รายงานช่วยให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเขตทราบ
3. ร่วมกับหน่วยประจำบ้าน (น.จ.บ.) ปฏิบัติตามข้อ 2
4. ร่วมต่อสู้ทางประชาธิปไตยตามที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเขตสั่ง

หน่วยประจำบ้าน (น.จ.บ.) ในหมู่บ้านขนาดเล็กมีจำนวนครอบครัวไม่เกิน 80 หลังคาเรือน จะมีหน่วยประจำบ้านหน่วยหนึ่ง แต่ถ้าเป็นหมู่บ้านใหญ่เกินกว่า 80 หลังคาเรือนขึ้นไปก็จะมีหน่วยประจำบ้าน 2 หน่วย และมีหัวหน้าเป็นของตนเองขึ้นตรงต่อแกนบ้าน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

¹ กรมประมวลข่าวกลาง, ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (เอกสารโรเนียว) ในการอบรมคามโครงการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ ณ ห้องประชุมสโมสรการไฟฟ้านครหลวง วันที่ 14 สิงหาคม 2522, หน้า 10-15.

1. งานหาข่าวความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลแล้วรายงานให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเขต
2. มีหน้าที่เตรียมการในการรวมศูนย์กำลังฝ่ายตนเองโจมตีฝ่ายรัฐบาล
3. เป็นหน่วยส่งกำลังบำรุงโดยเป็นหัวประสานงานระหว่างหน่วยกรรมการบ้านกับหน่วยกองโจร
4. ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือป้องกันมวลชนในหมู่บ้าน

หน่วยประจำถิ่น (นปถ.) ในหนึ่งเขตมีหน่วยประจำถิ่นเท่ากับ 1 กองร้อยหรือเท่ากับ 3 หมวดประมาณ 117 คน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้¹

1. รักษาความปลอดภัยหรือป้องกันมวลชนของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเขตในลักษณะเป็นกองกำลังประจำเขต
2. ร่วมกับหน่วยทหารหลัก หน่วยประจำบ้าน ในการรวมศูนย์กำลังเข้าโจมตีศัตรู

ฝ่ายทหาร ในขั้นแรกเมื่อตั้งกองกำลังติดอาวุธ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้เรียกชื่อกองกำลังเหล่านี้ต่าง ๆ กันออกไป เช่น หน่วยจรรยา หน่วยป้องกันตนเอง พลพรรคปลดแอกคอท้านอเมริกา ฯลฯ แต่ในระยะหลัง ๆ ได้จัดระบบทหารของคนใหม่โดยจำแนกเป็น "ทหารหลวง" และ "ทหารบ้าน" สำหรับทหารหลวงคือกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย (ทปท.) ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2512 ระบบการจัดกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทยมีกองบัญชาการสูงสุดกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทยเป็นองค์การนำ ส่วนระดับย่อยจัดหมู่หนึ่งมีกำลัง 9-12 คน 3 หมู่เป็น 1 หมวด 3 หมวดเป็น 1 กองร้อย 3 กองร้อยเป็น 1 กองพัน 3 กองพันเป็น 1 กรม 3 กรมเป็น 1 กองพล แต่ในทางปฏิบัติสันนิษฐานว่าในปัจจุบัน กองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทยมีเพียงระดับกองร้อยเป็นอย่างสูง ซึ่งกระจายกันอยู่ตามเขตปฏิบัติงานของคนกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทยยังจำแนกออกไปอีกเป็น "ทหารหลัก" ซึ่งเป็นกองกำลังที่เคลื่อนไหวไปทั่วประเทศ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

ตามที่จะได้รับการมอบหมาย กับ "ทหารประจำถิ่น" ซึ่งอยู่ประจำคามห้องดินที่ได้รับการมอบหมาย ส่วน "ทหารบ้าน" นั้นประจำอยู่คามหมู่บ้านของคน¹

ทหารหลวง (ทปท.) เป็นกองกำลังที่มีประสิทธิภาพและมีความคิดปฏิวัติสูง มีหน้าที่เป็นกองหลังอยู่ในเขตฐานที่เป็นที่เลี้ยงและเป็นหน่วยฝึกสนับสนุนทั้งการฝึกและการรบให้แก่ทหารและการรบให้แก่ทหารบ้านในเขตรอบฐานหรือเขตรยุท

ทหารประจำถิ่น (นปถ.) มีประสิทธิภาพน้อยกว่าทหารหลัก ปฏิบัติการเป็นกองโจรอยู่ในเขตจังหวัดรอบฐานซึ่งเรียกว่าเขตรยุท มีหน้าที่เป็นกองกลางเป็นที่เลี้ยงและเป็นหน่วยฝึกสนับสนุนทั้งการฝึกและการรบให้แก่ทหารบ้านในเขตหมู่บ้านเคลื่อนไหวที่อยู่รอบนอกของเขตรยุทออกไป

ทหารบ้านหรือหน่วยจรยุทธ์บ้าน (นจบ.) เป็นกองกำลังหลักที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ทำหน้าที่คานการรบการเมืองและการผลิตในหมู่บ้าน เป็นกองหน้าของกองกำลังศึกอาวุธ (คือทหารประจำถิ่นและทหารหลัก) ทั้งปวง ดำเนินการอย่างอำพรางแก่กันแก่ชนชั้นชนยาวนาน เป็นหน่วยวางระเบิดและหาข่าวให้กองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทยในหมู่บ้านเคลื่อนไหวต่าง ๆ รอบเขตรยุทของทหารประจำถิ่น²

ผนวกรวม พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้หาทางสนับสนุนให้ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่มีแนวคิดสอดคล้องกันจัดตั้งเป็นแนวร่วมหรือสมาคมขึ้น เพื่อฝึกอบรมและเลือกเฟ้นเข้าเป็นสมาชิก และต่อมาก็ได้ประกาศให้แนวร่วมเหล่านี้ปฏิบัติการภายใต้การชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย แนวร่วมจะปฏิบัติงานในระดับใดขึ้นอยู่กับว่า

¹ ไทโรจน์ กาญจนพันธ์, "การก่อคานการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยรัฐบาลไทย ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" หน้า 28 อ้างถึงในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย, ระเบียบการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (ไม่ปรากฏวันเดือนปีและสถานที่พิมพ์), (เอกสารโรเนียว) หน้า 12-13.

² กองข่าว สำนักงานสารนิเทศ, "ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของสงครามประชาชน" (เอกสารโรเนียว) ในการอบรมสัมมนาโครงการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติของกองบัญชาการทหารสูงสุด (วันศุกร์ที่ 7 พฤศจิกายน 2523), หน้า 22-23.

ผู้นำของแนวร่วมนั้น ๆ เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ในระบอบใด

การจัดตั้งแนวร่วมนั้นจำเป็นต้องมียุทธวิธีและองค์การนำ โดยการจัดตั้งองค์การบังหน้า ซึ่งในอภิศักพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็เคยจัดองค์การบังหน้าในระบอบชาติมาแล้ว เช่น องค์การแนวร่วมกู้ชาติไทย องค์การแนวร่วมไทยอิสระ, องค์การแนวร่วมสันนิบาตเยาวชนประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย¹ ส่วนแนวร่วมระบอบชาติที่สำคัญในช่วงที่ศึกษา เช่น

แนวร่วมประชาชนแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2501 มีนาย อัมพร สุวรรณผล เป็นประธาน นายสะอึ้ง มารังกูร เป็นรองประธาน มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ปักกิ่ง

ขบวนการเอกราชแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งก่อนนี้ แต่ได้ปรับปรุงใหม่ในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2507 มีนายมงคล ณ นคร เป็นประธาน มีสำนักงานอยู่ที่เมืองกวางโจว มณฑลกวางตุ้ง

แนวร่วมรักชาติแห่งประเทศไทย จัดตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2508 โดยมีพันโทพิโยม จุฬานนท์ เป็นประธาน คาดว่า...มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ปักกิ่ง²

นอกจากนี้ยังมี สหพันธ์กรรมกร-ผู้รักชาติแห่งประเทศไทย ตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2508 และองค์การเยาวชนผู้รักชาติแห่งประเทศไทย ซึ่งตั้งเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509

ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้ประกาศให้รวมแนวร่วมอื่น ๆ ที่ตั้งมาก่อนหน้านี้เข้ากับแนวร่วมรักชาติแห่งประเทศไทย

¹ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 275

² คุุรายละเอียดจาก วีระ ชัยพิมลลิต" จุดอ่อนของการดำเนินการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518), หน้า 11.

ไทยและได้ประกาศให้ทุกแนวร่วมเข้าอยู่ภายใต้การควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2511¹

การที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมีแนวร่วมมาก ก็ทำให้มีโอกาสขยายงานมวลชนเข้าไปทุกท้องถิ่นได้มากขึ้น เป็นผลดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมากต่อการขยายมวลชนแต่ละขั้นเหมือนกันถ้าหากเกิดการขัดแย้งกันกับแนวร่วมเหล่านี้แล้ว ก็จะทำให้เกิดการแตกแยก และนำไปสู่การซบเซาซึ่งมวลชน หรือพลังในการเคลื่อนไหว เป็นผลให้การดำเนินงานต้องถดถอย และจำต้องแสวงหาแนวทาง หรือปรับเปลี่ยนทิศทางของการเคลื่อนไหวใหม่ต่อไป สำหรับความขัดแย้งระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยกับแนวร่วม คงจะกล่าวต่อไป ในบทที่ 3 ซึ่งถือเป็นปัจจัยหรืออิทธิพลภายในที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพวกคอมมิวนิสต์อย่างเห็นได้ชัดเจน

ง. กองกำลังติดอาวุธในระยะก่อนแตกแยก

จากการที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ต้น จนถึงปี พ.ศ. 2522 ยึดถือแนวทางคามยูนทศาสตร์ที่กำหนด และปฏิบัติคามยูนทวิธีของ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ พลตรีจวน วรรณรัตน์, การกำหนดแนวความคิดและหนทางในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในประเทศไทย, หน้า 20.

การแทรกซึมปลุกระดมมวลชน ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมีกองกำลังติดอาวุธทั้งหมดประมาณ 8,500- 12,000 คน¹ และแบ่งออกได้ดังนี้

ก. ภาคเหนือ มี 2,702 คน

อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย 582 คน น่าน และอุตรดิตถ์ 940 คน

พิษณุโลก เลย เพชรบูรณ์ 650 คน และตาก 530 คน

ข. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 3,510 - 3,600 คน

แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนคือ เขตอีสานเหนือ และเขตภาคใต้

อีสานเหนือ: อุตรธานี 700 คน สกลนคร 558 คน นครพนม 1,298

คน อุบลเหนือ 168 คน และหนองคาย 421 คน รวมในเขตอีสานเหนือ มีประมาณ 3,140 คน

อีสานใต้: มีจำนวนประมาณ 385 คน ปฏิบัติงานในเขตรอบคองจังหวัด

¹ นิภัทร บุญปฏิบัติ, "บันทึกการอภิปรายเรื่อง เราควรเผชิญคอมมิวนิสต์อย่างไร," รัฐวิปฏิทิน นิตยสารรายสามเดือน ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เล่มที่ 21 ฉบับที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมยุทธศึกษาทหารบก, มกราคม 2522), หน้า 2. สำหรับในเรื่องยกกำลังนี้ทางกรมประมวลข่าวกลางมีตัวเลขว่าประมาณ 8,600 กว่าคน ส่วนทางกอง.รมน. มีตัวเลขประมาณ 9,000 กว่าคนไป) ถ้าจะเปรียบเทียบกองกำลังติดอาวุธในปี พ.ศ. 2515 มีจำนวน 7,340 - 7,770 คน แสดงว่ามีการเพิ่มจำนวนที่ประมาณไว้ค่าสุดเพิ่มแค่ 1,160-5,660 คน ตามรายงานของ The Subcommittee on U.S. Security Agreement and Commitment Abord United State Senate ในการก่อการร้ายในประเทศไทย กันยายน 2515 บุกก่อการร้ายติดอาวุธในประเทศไทยมีอยู่ระหว่าง 7,340-7,770คน ในภาคเหนือมีอยู่ 2,640 - 2,960 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอยู่ 1,920 - 2,000 คน ภาคกลาง 130 คน ภาคใต้ตอนกลาง 600 คน และภาคใต้สุด 2,050 คน ดูรายละเอียดในสมบัติ หิษสะอาท, การก่อการร้ายในไทย แปลจาก A STAFF REPORT Thailand, Laos, Cambodia and Vietnam 1973 (P. 6-8) ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11(สิงหาคม 2516): 76-77.

สุรินทร์ ศรีสะเกษ 60 คน รอยต่อจังหวัดบุรีรัมย์ - นครราชสีมา - ปราจีนบุรี จำนวน 140 คน และในเขตอุบลไต้ประมาณ 185 คน

ค. ภาคกลาง มี 400 คน ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี 180 คนและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 220 คน

ง. ภาคใต้ มี 1,650 คน

ปฏิบัติการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 450 คน นครศรีธรรมราช 520 คน พัทลุง - ตรัง - สตูล 525 คน และในจังหวัด สงขลา 155 คน¹

ฝ่ายคอมมิวนิสต์ ไต้หวีการปฏิบัติการก่อการร้ายและแทรกซึมกับบ่อนทำลายประเทศไทยรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ การปะทะสู้รบกันระหว่างฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในทุกภาคของประเทศไทย โดยไต้แทรกซึมเข้าไปในจังหวัดต่าง ๆ ขณะนี้รวม 38 จังหวัด คือ²

1. กาญจนบุรี	20. พัทลุง
2. กาฬสินธุ์	21. พิษณุโลก
3. กำแพงเพชร	22. เพชรบูรณ์
4. จันทบุรี	23. เพชรบุรี
5. ชัยภูมิ	24. พะเยา
6. เชียงราย	25. ยะลา
7. ตรัง	26. ยโสธร
8. ตราด	27. ราชบุรี
9. ตาก	28. ร้อยเอ็ด
10. นครพนม	29. เลย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-3.

² ใหญ่ โรจน์สุวัณชร, "การริศึกษาความปลอดภัยในระดับตำบล หมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 32,33.

11. นครราชสีมา	30. ศรีสะเกษ
12. นครศรีธรรมราช	31. สกลนคร
13. นครราชสีมา	32. สงขลา
14. น่าน	33. สตูล
15. หนองคาย	34. สุราษฎร์ธานี
16. บุรีรัมย์	35. สุรินทร์
17. ประจวบคีรีขันธ์	36. อุตรธานี
18. ปราจีนบุรี	37. อุตรดิตถ์
19. ปัตตานี	38. อุบลราชธานี ¹

การก่อการร้ายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2520 มีการก่อการร้ายมากที่สุด จากสถิติของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในนั้น การก่อการร้ายมีเหตุการณความรุนแรงมีการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทางราชการกับผู้ก่อการร้ายถึง 1,050 ครั้ง และปีพ.ศ. 2521 มีการปะทะกันถึง 967 ครั้ง และในปีพ.ศ. 2522 มีการปะทะกัน 732 ครั้ง ในปี 2523 มีการปะทะกัน 770 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2521 - 2523 การปะทะกับเจ้าหน้าที่มีลักษณะลดลง (เปรียบเทียบกับปี 2520)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

ตารางที่ 1

เหตุการณ์ความรุนแรงและการปะทะกัน
ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์
(พ.ศ. 2510-2523)

ปี	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
2510	175	20	7	30	232
2511	231	120	1	20	372
2512	167	112	3	4	286
2513	161	78	5	14	258
2514	198	135	2	30	365
2515	265	235	5	175	670
2516	227	181	6	61	475
2517	304	77	3	31	415
2518	172	76	16	17	281
2519	276	142	33	19	470
2520	523	152	136	239	1050
2521	560	149	124	134	967
2522	371	10	67	187	732
2523	28	192	64	265	770

ที่มา : แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสารกองอำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายใน (กอ.รมน.) (เอกสารลับ ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 2 มีนาคม 2524.

ตารางที่ 2 สถิติการสูญเสียกำลังพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (พ.ศ.2510-2523)

ปี	ตะวันออก		เหนือ		กลาง		ใต้		รวม	
	เจียงเหนือ		จับกุม	มอบตัว	จับกุม	มอบตัว	จับกุม	มอบตัว	จับกุม	มอบตัว
	จับกุม	มอบตัว								
2510	1,000	469	89	1	1	3	143	9	1,144	482
2511	403	653	147	136	34	48	29	10	613	846
2512	133	230	75	46	8	3	10	5	226	284
2513	222	136	50	44	12	7	42	4	326	191
2514	456	583	63	206	22	2	72	43	613	834
2515	532	433	188	162	13	3	412	300	1,145	898
2516	258	265	88	43	14	1	97	340	457	653
2517	186	413	44	242	1	5	29	106	260	766
2518	72	205	38	42	1	1	-	77	101	325
2519	161	328	69	50	33	22	39	60	302	460
2520	320	646	56	36	59	24	597	528	1,032	1,234
2521	193	641	15	41	36	36	94	110	338	828
2522	233	1,320	33	85	38	42	296	498	600	1,945
2523	51	751	50	248	20	37	195	507	316	1,543

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) (ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

ตารางที่ 3 สถิติเหตุการณ์รุนแรงทั่วประเทศ มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2523

ประเภทเหตุการณ์รุนแรง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ	ใต้	กลาง	รวม
การสูญเสีย ผกค. (บุคคล)					
ผกค. กาย	113	74	119	10	316
ผกค. ถูกจับกุม	51	50	195	20	316
ผกค. มอบตัว	741	248	507	37	1,543

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
(กอ.รมน.) (ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 สถิติการสูญเสียกำลังพลของเจ้าหน้าที่และบุคลากรรายคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2520-2523

	2520				รวม	2521				รวม	2522				รวม
	ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.	
	จนท. ทาย	197	106	72	107	462	231	137	90	139	597	155	116	36	172
ขาดเจ็บ	704	431	235	323	1693	763	546	240	366	1915	439	433	118	299	1289
มกค. ทาย	301	119	94	93	607	271	164	36	111	582	253	100	30	200	583
ขาดเจ็บ	158	42	47	18	265	118	77	35	64	294	153	47	10	116	326
จับกุม	320	56	59	597	1032	193	15	36	94	338	233	33	38	296	600
มอบตัว	646	36	24	528	1234	641	41	36	110	828	1320	85	42	498	1945

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เอกสารลับ
(ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

หมายเหตุ คำเต็มของอักษรย่อที่ใช้ในตารางที่ 4 - 9

ทอ/น. คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

น. คือ ภาคเหนือ

ก. คือ ภาคกลาง

ท. คือ ภาคใต้

ตารางที่ 5 สถิติการสูญเสียอาวุธของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2510-2512

ประเภท	2510				รวม	2511				รวม	2512				รวม
	กอ/น.	น.	ก.	ท.		กอ/น.	น.	ก.	ท.		กอ/น.	น.	ก.	ท.	
ปืนพก	17	4	-	4	25	13	8	1	1	23	3	1	-	-	4
ปืนลูกซอง	16	4	1	8	29	10	7	3	4	29	7	3	-	-	10
ปืนเล็กยาว	129	14	6	2	151	60	20	1	3	84	41	12	1	2	56
ปืนอัตโนมัติ	19	3	1	1	24	17	3	-	-	20	3	1	-	-	4
เครื่องยิงจรวด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลูกกระบอกขวาง	22	7	-	-	29	88	20	-	3	111	29	4	-	1	34
อื่น ๆ	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เอกสารลับ
(ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

ตารางที่ 6 สถิติการสูญเสียอาวุธของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2513-2515

ประเภท	2513				รวม	2514				รวม	2515				รวม
	ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.	
	ปืนพก	7	2	-	2	11	10	7	-	1	18	39	3	-	9
ปืนลูกซอง	-	2	1	7	10	13	23	1	4	41	6	16	3	48	73
ปืนเล็กยาว	71	5	-	6	82	91	17	1	4	113	102	34	22	15	173
ปืนอັทโนมัค	21	-	1	-	22	18	8	-	-	26	96	9	11	-	116
เครื่องยิงจรวด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
ลูกกระเบิดขว้าง	30	26	-	-	56	56	35	-	5	96	55	78	200	23	356
อื่น ๆ	1	-	-	-	1	55	6	-	-	6	-	-	-	10	11

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เอกสารลับ
(ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

ตารางที่ 7 สถิติการสูญเสียอาวุธของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2516-2518

ประเภท	2516				รวม	2517				รวม	2518				รวม
	ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.	
ปืนพก	14	2	-	8	24	18	2	3	8	31	10	14	-	1	25
ปืนลูกซอง	5	10	2	33	50	11	9	1	1	22	5	4	-	-	9
ปืนเล็กยาว	88	78	1	19	186	191	30	2	9	232	63	29	6	5	103
ปืนอัตโนมัติ	88	44	1	1	134	85	28	-	2	115	73	69	12	-	153
เครื่องยิงจรวด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลูกระเบิดขว้าง	207	24	9	33	268	62	368	29	6	465	46	22	3	4	75
อื่น ๆ	-	-	-	11	148	148	-	-	-	148	75	1	6	-	82

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เอกสารลับ (ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

ตารางที่ 8 สถิติการสูญเสียอาวุธของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2519-2521

ประเภท	2519				รวม	2520				รวม	2521				รวม
	กอ/น.	น.	ก.	ท.		กอ/น.	น.	ก.	ท.		กอ/น.	น.	ก.	ท.	
	ปืนพก	18	-	3	5	26	29	4	7	14	52	17	4	2	11
ปืนลูกซอง	5	-	2	7	14	7	5	-	17	29	4	-	14	26	26
ปืนเล็กยาว	48	13	23	5	62	66	3	1	10	80	40	12	8	13	73
ปืนอัตโนมัติ	91	59	7	4	160	140	13	18	3	179	136	21	19	11	187
เครื่องยิงจรวด	-	-	-	-	-	-	12	-	-	1	-	-	-	-	-
ลูกกระเบิดขว้าง	54	54	11	-	166	162	22	25	19	231	213	26	30	9	278
อื่น ๆ	10	11	-	-	36	9	23	12	1	25	12	2	6	-	20

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เอกสารลับ (ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.

ตารางที่ 9 สถิติการสูญเสียอาวุธของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2522-2523

ประเภท	2522				รวม	2523				รวม					รวม
	ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.		ทอ/น.	น.	ก.	ท.	
	ปืนพก	20	2	-	18	90	10	1	1	13	25				
ปืนลูกซอง	3	3	-	23	29	3	3	2	22	30					
ปืนเล็กยาว	49	7	2	16	74	47	14	5	97	163					
ปืนอัตโนมัติ	219	17	20	12	268	105	30	23	5	163					
เครื่องยิงจรวด	4	1	-	-	5	3	-	-	3	6					
ลูกระเบิดขว้าง	309	323	28	3	372	71	83	9	65	228					
อื่น ๆ	19	1	-	1	21	2	2	-	9	14					

ที่มา: แผนกสถิติและหลักฐาน ศูนย์ข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เอกสารลับ
(ห้ามพิมพ์เผยแพร่) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2524.